

Årsberetning 2018

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Befolkningsutvikling	4
Økonomiske hovedtall og analyser	5
Lønn og personale	16
Sektorene	19
Ansvarsområde 1, Politisk styring og fellesfunksjoner	19
Ansvarsområde 2, Oppvekst	25
Ansvarsområde 3, Helse og omsorg	29
Ansvarsområde 3, Næring og landbruk	35
Ansvarsområde 5, Teknikk og miljø	39

Forord

Etter kommuneloven skal det hvert år utarbeides årsregnskap og årsbudsjett. Årsmeldinga skal vise mål som er nådd og hvilke tjenester det er gitt gjennom året.

Tydal kommune legger fram et regnskap for 2018 som viser et mindreforbruk på kr. 3.965.569,29. Regnskapet er ellers preget av at avsetning til bundne fond er betydelig høyere enn bruk av bundne fond. Med disse føringene ble netto driftsresultat på 3,4 %. Korrigert for bundne fond oppnådde kommunen et netto driftsresultat på 1,7 %. Det er rådmannen godt fornøyd med.

Kraftskatteordningen er fortsatt under press og store inntekter har de siste årene gått tapt for Tydal kommune. Tydal kommune har avgitt store ressurser til storsamfunnet og det vil da også være naturlig at en får noe tilbake. I statsråd 22. juni oppnevnte Regjeringen et ekspertutvalget som skal vurdere beskatningen av vannkraftverk. Utvalget skal levere sin innstilling innen 1. oktober 2019. Det er beklagelig at ingen representant fra kommunene er med i ekspertutvalget. Utvalget skal vurdere viktige inntektsordninger for kommunesektoren.

Som tidligere år har Tydal i 2018 hatt et høgt og meget godt tjenestenivå. Tjenestene vi leverer preges av god kvalitet. Vi har ansatte som står på og utfører jobben på et godt faglig nivå.

Hele 2018 har det vært jobbet med å få på plass tjenesteavtaler med Værnesregionen. Nye avtaler ble vedtatt i regionrådet like før jul og de vil bli behandlet i hver kommune i starten av 2019. Vi er fortsatt avhengig av samarbeidet i Værnesregionen for å kunne levere tjenester i henhold til lovpålagte oppgaver.

Vi har i 2018 hatt flere store utbyggingsprosjekt i egen regi. Det nevnes høydebasseng i Sylsøvegen og ferdigstilling av Sølåsens boligfelt. Høydebassenget vil føre til at flere får vann til hytta noe som igjen fører til at bruken vil bli større. Noe som igjen kommer næringslivet til gode. Gledelig er det at det bygges enda en bolig til i Sølåsen.

Det er beklagelig at folketallet stadig går nedover. Mangel på arbeidsplasser er den største utfordringen for lokalsamfunnet. Vi hadde stort håp om at det skulle bli etablering av datasenter i 2018, men dessverre så ble det fra regjeringshold skapt usikkerheter rundt el-avgifta noe som gjorde at en aktør vi var i kontakt med trakk seg. Tydal har alle mulige forutsetninger for å kunne få etablering av et datasenter. Det jobbes videre med saken, men det er stillstand nå inntil det med elavgifta blir klarert.

Tydal kommune har manglet samfunnsdelen i kommuneplanen men i 2018 fikk vi endelig vedtatt den. En god plan som vil være retningsgivende for andre planer og saksbehandlingen som foregår i kommunen.

Organisasjonen Tydal kommune er til en stadighet i endring og det skyldes at nye oppgaver blir overført til kommunene. Nye arbeidsoppgaver kommer og det skjer også en større digitalisering av både oppgaver og tjenester. Dette fører til at organisasjonen må tilpasse seg de nye oppgavene og kravene som kommer. Dette fører til at noen får noe endrede arbeidsoppgaver.

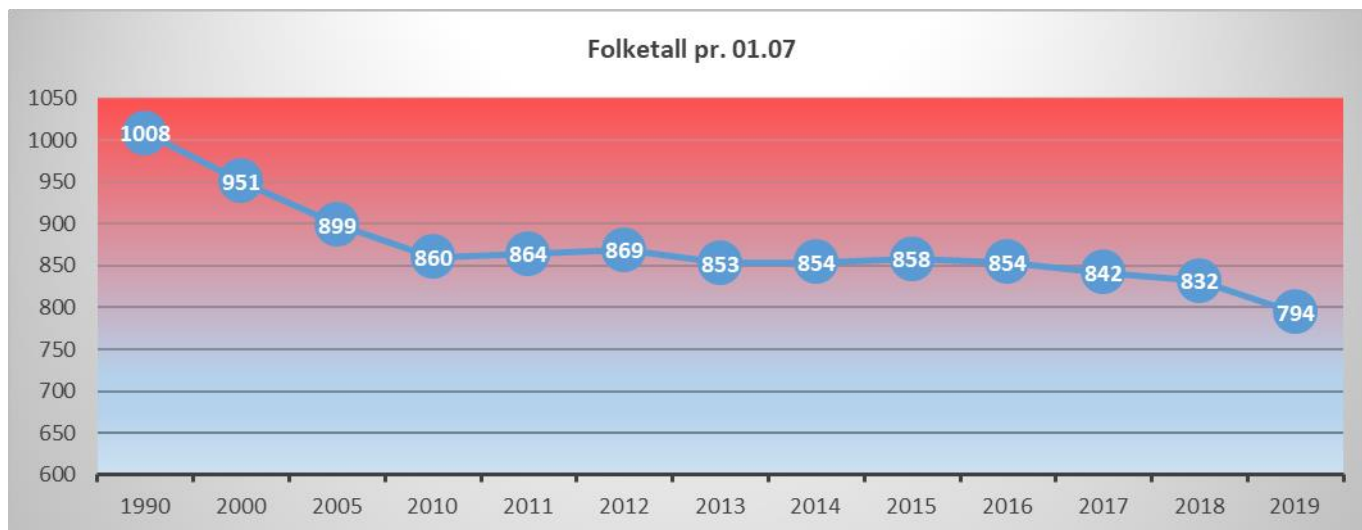
Kommunen har fokus på godt og riktig rekrutteringsarbeid. Vi er meget sårbare på noen områder der det er behov for spesialkompetanse. Det som er gledelig er at søknaden til lærlingestillinger er god. Det er viktig for organisasjonen å legge til rette for å ta inn lærlinger.

Rådmannen takker alle dyktige medarbeidere som gjennom sitt daglige arbeid bidrar til gode tjenester, og en takk til ordfører og kommunestyret for samarbeidet i året som gikk.

Tydal, 31.03.19

Sign.
Heidi Horndalen
Rådmann

Befolkningsutvikling- og sammensetning

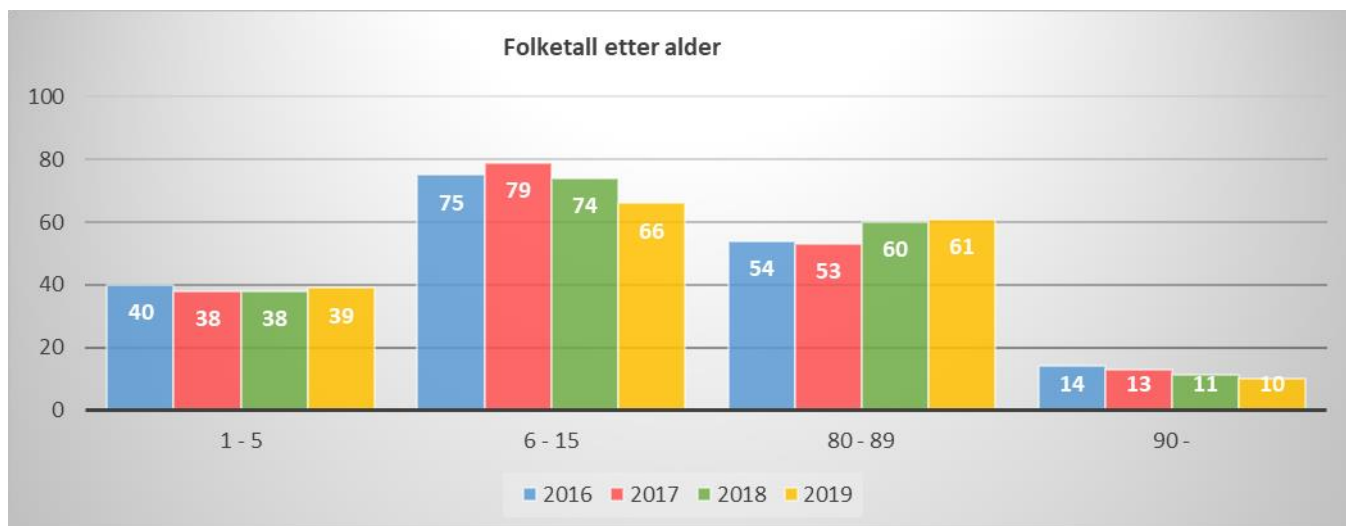

Figuren viser folketallsutvikling i Tydal fra 1990 til 01.07.18. Tallene er pr. 01.07 som er grunnlaget for innbyggertilskuddet i rammetilskuddet året etterpå. I tillegg vises folketallet pr 01.01.19.

Folketallet har på det meste vært litt over tusen innbyggere tilbake i 1990. Fra 01.07.17 – 01.07.18 gikk folketallet ned med 10 personer til 832. I prosent er nedgangen 1,2 %. Perioden fra 2010 til 2017 var relativt stabil med mellom 853 og 864 innbyggere.

Fra 01.01.18 – 01.01.19 gikk folketallet ned med 40 personer til 794. Det er en meget stor nedgang som utgjør 4,8%. Det siste årets nedgang i folketallet er blant de aller høyeste i hele landet. I motsatt retning er det en kommune som øker folketallet med 4,5 %.

Folkemengde etter alder pr 01.01

Figuren viser folketallet etter alder for de aldersgruppene hvor kommunen har mesteparten av sitt tjenestetilbud. Det er barn i barnehage- og skolealder samt eldre over 80 og 90 år. Det er for disse aldersgruppene kommunen mottar mest inntekter gjennom inntektssystemet.

Folketallet i aldersgruppen 1 – 5 år (barnehagealder) har vært stabilt de siste fire årene, mens det i grunnskolealder har vist en markant nedgang det fra 2018 til 2019 med 8 elever tilsvarende 11 %. I gruppen 80 – 89 år har folketallet økt med 8 personer fra 2017 – 2019 tilsvarende 15 %. For eldre over 90 år er det en reduksjon på 4 personer fra 2016 til 2019 tilsvarende 29 %. Disse endringene vil påvirke kommunens inntekter.

Økonomiske hovedtall og analyser

Positivt avvik mellom driftsbudsjett og driftsregnskap

Regnskapet for Tydal kommune for 2018 er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 3.965.569,29. I regnskapet for 2018 ble det foretatt disponering av regnskapsmessig mindreforbruk i 2017. Netto driftsresultat ble på kr 5.070.046,69.

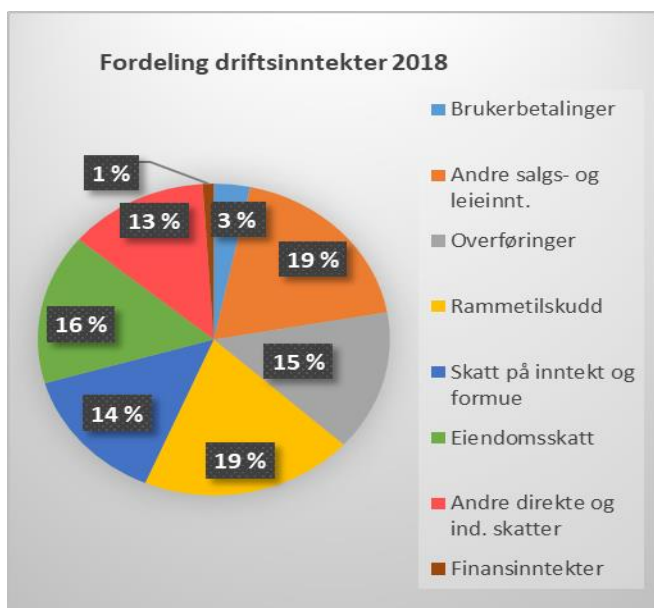
I årsberetningen vil det bli redegjort for den økonomiske situasjonen for kommunen pr 31.12.18. For analysebruk er bl.a. både driftsinntektene- og utgiftene korrigert for avsetning og bruk av bundne driftsfond. Disse størrelsene varierer betydelig fra år til år, og korrigeringene er gjort for å få sammenlignbare tall over flere år. Disse korrigeringene fører også til både endret brutto driftsresultat og netto driftsresultat. For 2018 fikk kommunen et korrigert netto driftsresultat på kr 2.343.000,-.

Regnskapsresultatet		
Tall i 1.000 kr	2018	2017
Sum driftsinntekter	-147 028	-139 461
Sum driftsutgifter	146 299	144 098
Brutto driftsresultat	-729	4 637
Netto finansutgifter	4 360	4 381
Motpost avskrivninger	-8 700	-8 838
Netto driftsresultat	-5 069	180
Netto avsetninger	1 044	-1 753
Fin. invest. regnsk.	60	11
Overskudd/underskudd	-3 965	-1 562

Resultatet er i hovedsak sammensatt slik	
Tall i 1.000 kr	2 018
Nto. dr.utg. i sektorene lavere enn bud.	-5 606
Nto. lavere pensjonskostnad enn bud.	-790
Lavere eiendomsskatt enn budsjettert	302
Høy.rm.tilsk. og lav.trk.int.utj. enn bud.	-448
Lavere øvrige statstilskudd enn bud.	1 264
Høyere finansutgifter enn budsjettert	1 418
Sum diverse og finansielle transaksjoner	-105
Resultat	-3 965
Awikene er i forhold til revidert budsjett	

Sektorene har til sammen et netto mindreforbruk på 5,6 mill. kr. Pensjonskostnadene er 0,8 mill. kr lavere enn budsjettert mens finansutgiftene er 1,4 mill. kr høyere enn budsjettert. Se mer i tabellen ovenfor.

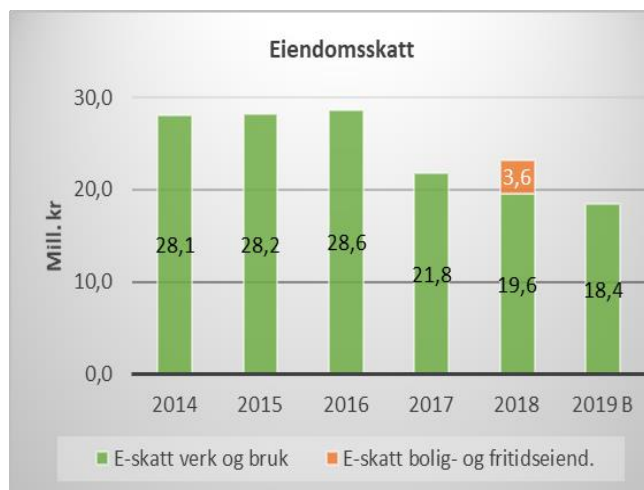
Driftsinntektene

Tall i 1.000 kr	2 018	2 017
Brukerbetalinger	4 961	4 228
Andre salgs og leieinnt.	28 029	23 050
Overføringer	21 668	22 872
Rammetilskudd	29 092	29 193
Skatt på inntekt og formue	20 928	19 200
Eiendomsskatt	23 198	21 766
Andre direkte og ind. skatter	19 152	19 152
Finansinntekter	1 511	1 442
Sum dr.int. inkl. finansinnt.	147 028	139 461

Skatter og rammetilskudd fra staten er de to største inntektskildene til kommunen. Til sammen utgjorde de i 2018 43,5 % av brutto driftsinntekter. Fra 2017 til 2018 økte disse inntektene med 1,6 mill. kr (2,5 %) til 63,9 mill. kr. Tallene inkluderer trekket i det løpende inntektsutjevnenende tilskuddet i rammetilskuddet. Foruten vanlig lønns- og prisvekst er det endring i kostnadsnøkler og innbyggertilskudd som ligger til grunn for endringen.

Eiendomsskattene og konsesjonskraft

Eiendomsskattene i 2018 utgjorde 23,2 mill. kr. eller 15,8 % av driftsinntektene. Det er en økning på 1,4 mill. kr eller 6,6 % fra 2017. Holder man eiendomsskattene fra bolig- og fritidseiendommer utenfor er det en nedgang på 2,2 mill. kr tilsvarende 10,1 %. I forhold til 2016 er det en nedgang i eiendomsskatten fra verk og bruk på 9 mill. kr eller 31,5 %. I 2019 er det budsjettert med 18,4 mill. kr i eiendomsskatt. I forhold til 2016 er det en nedgang på hele 10,2 mill. kr tilsvarende 35,7 %.

Nettoinntektene fra salg av konsesjonskraft i 2018 utgjorde 3,7 mill. kr som er en liten økning på 0,3 mill. kr fra 2017. Inntektene fra salg av konsesjonskraft kan variere mye fra år til år. I årene 2014 og 2015 utgjorde de ca. 5,5 mill. kr mens det ble en kraftig reduksjon ned til 2,1 mill. kr i 2016. Årsaken til svingningene i inntektene skyldes at prisene varierer mye fra år til år. For 2019 er det budsjettert med 6 mill. kr i nettoinntekter fra salg av konsesjonskraft.

Driftsutgiftene

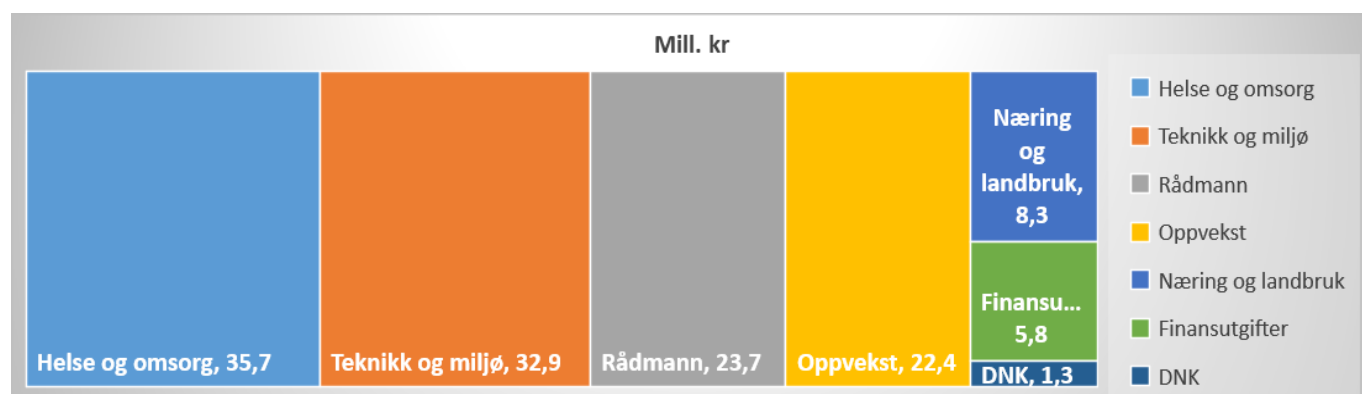

Tall i 1.000 kr	2018	2017
Lønn og sosiale utgifter	81 687	82 027
Kjøp varer og tj. kom. prod.	24 438	27 557
Kjøp av tj. Som erst. kom. pr.	13 830	13 078
Overføringer	18 766	12 746
Avskrivninger	8 701	8 837
Finansutgifter	5 871	5 823
Sum dr.utg. inkl. finansutg.	147 422	144 245

Personalet er den viktigste ressursen til kommunen. I 2018 gikk 81,7 mill. kr eller 55,4 % av de totale driftsutgiftene med til lønn (inkl. sosiale utgifter). Det er en nedgang på 0,3 mill. kr eller 0,4 % fra 2017. Ved å hensynta den delen av Værnessamarbeidet som omfatter bemanningssamarbeid (lønn og sosiale omkostninger) og kjøp av tjenester fra vikarbyrå på til sammen 9,5 mill. kr, utgjør personalressursen 62 % av de totale driftsutgiftene. Kommunens pensjonsutgifter ble på 9,1 mill. kr og arbeidsgiveravgiften på 4,5 mill. kr i 2018.

Den store lønnsandelen viser at kommunen er en arbeidsintensiv serviceorganisasjon. Grunnen er at hovedformålet er å yte service til innbyggerne i form av undervisning, pleie, omsorg, fritidstilbud og for å legge forholdene til rette for husbygging og næringsutvikling.

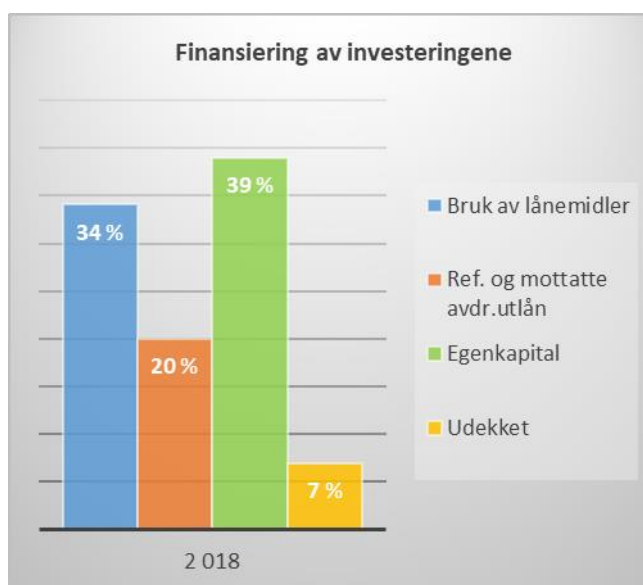
Utgifter fordelt etter sektorer

Sektor helse og omsorg samt sektor teknikk og miljø er de to største sektorene i kommunen. Til sammen bruker kommunen 68,6 mill. kr eller 53 % av brutto driftsutgifter på disse to sektorene. Finansutgiftene utgjør 5,8 mill. kr eller 4,4 % av brutto driftsutgifter. Den norske kirke utgjør 1,3 mill. kr tilsvarende 1 %.

Investeringene

Tall i 1.000 kr	2018	2017
Investeringer i anleggsmidler	12 141	8 472
Utlån og forskutteringer	2 891	1 261
Kjøp av aksjer og andler	555	540
Avdrag på startlån	1 075	7 534
Avstninger	2 839	2 323
Årets finansierungsbehov	19 501	20 130
Bruk av lånemidler	6 640	13 036
Ref. og mottatte avdr. utlån	3 901	1 745
Egenkapital	7 602	5 349
Udekket	1 358	0
Sum finansiering	19 501	20 130

Negativt avvik mellom investeringsbudsjett og investeringsregnskap

For 2018 er investeringsregnskapet gjort opp med et udekket beløp på kr 1.357.791,80. Det utgjør 7 % av finansierungsbehovet.

I år 2018 ble det et finansierungsbehov i investeringsregnskapet på 19,5 mill. kr. Det er 0,6 mill. kr lavere enn i 2017. Av disse 19,5 mill. kr er 12,1 mill. kr. relatert til investeringer i anleggsmidler («harde» investeringer). De største investeringene har skjedd ved utbygging av VA-anlegg Sylsjøveien, Sølliåsen boligområde og sentrumsutvikling i Ås. Investeringsregnskapet er belastet med 0,9 mill. kr i bruk av eget driftsmannskap på ulike prosjekter i investeringsregnskapet.

Investeringene er finansiert med 34 % eksterne lån (6,6 mill. kr) mens låneandelen i 2017 var på 65 %. Egenkapitalandelen i 2018 utgjør 39 % (7,6 mill. kr). Andelen refusjoner og mottatte avdrag på utlån var i 2018 på 20 % (3,9 mill. kr).

Endrede regnskapsregler for investeringsregnskapet medfører at budsjettmessige overskridelser eller manglende finansiering av prosjekter, skal dekkes med frie midler og ubrukte lånemidler opp til samlet budsjettert beløp for investeringsregnskapet. Dette medfører at investeringsregnskapet må ses på som en helhet og ikke prosjektbasert som tidligere.

Det innbyrdes forholdet mellom finansieringskildene kan variere en god del fra år til år. Det har sammenheng med valg av finansieringskilde for det enkelte investeringsprosjekt. I enkelte tilfeller vil bruk av egenkapital være å foretrekke, mens andre ganger vil langsiktige lån være å foretrekke. Når det investeres i prosjekter som er tilskuddsberettiget vil denne andelen øke. Investeringer som har kort levetid bør en som hovedregel være tilbakeholdne med å finansiere med eksterne lån.

Avvik mellom utgifter og inntekter i årsregnskap og regulert budsjett

Kommunestyret vedtar budsjettet på overordnet nivå på budsjettskjema 1A og 1B for drift og 2A og 2B for investeringer. Det redegjøres under tabellene for vesentlige avvik over 10 % mellom regnskapsført beløp og regulert budsjett for de enkelte linjene i regnskapsskjemaene (markert i tabellene) for de avvik som ikke er kommentert eller forklart andre steder i denne delen av dokumentet.

Regnskapsskjema 1A – drift

Formålet med skjema 1A er å vise hvor mye kommunestyret selv disponerer av frie midler og den samlede anvendelsen av midlene.

	Regnskap 2018	Reg. budsj. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
Skatt på inntekt og formue	20 928 301	20 316 000	612 301	3,0 %
Ordinært rammetilskudd	29 093 008	28 814 000	279 008	1,0 %
Skatt på eiendom	23 197 618	23 500 000	-302 382	-1,3 %
Andre direkte eller indirekte skatter	19 151 840	19 730 000	-578 160	-2,9 %
Andre generelle statstilskudd	4 618 761	4 837 000	-218 239	-4,5 %
Sum frie disponible inntekter	96 989 528	97 197 000	-207 472	
Renteinntekter og utbytte	1 277 102	1 054 000	223 102	21,2 %
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	
Renteutgifter provisjoner og andre fin.utg.	1 555 062	1 828 397	-273 335	-14,9 %
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	
Avdrag på lån	4 220 496	2 426 155	1 794 341	74,0 %
Netto finansinnt./utg.	-4 498 456	-3 200 552	-1 297 904	
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	
Til ubundne avsetninger	3 158 466	3 158 466	0	0,0 %
Til bundne avsetninger	8 566 428	6 120 000	2 446 428	40,0 %
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	1 562 582	1 562 582	0	0,0 %
Bruk av ubundne avsetninger	3 140 000	3 140 000	0	0,0 %
Bruk av bundne avsetninger	5 978 344	3 530 000	2 448 344	69,4 %
Netto avsetninger	-1 043 969	-1 045 884	1 915	
Overført til investeringsregnskapet	60 509	0	60 509	
Til fordeling drift	91 386 595	92 950 564	-1 563 969	-1,7 %
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	87 421 026	92 950 564	-5 529 538	-5,9 %
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	3 965 569	0		

Renteinntekter og utbytte er høyere enn budsjettert grunnet gjennomgående høyere renteavkastende beholdning enn forutsatt. Renteutgifter er lavere enn revidert budsjett da rentebanen ble noe lavere enn budsjettert. Avdrag på lån er vesentlig høyere enn revidert budsjett. Det måtte gjøres for å komme over minimumsavdraget.

Bundne avsetninger har fått avvik hovedsakelig grunnet større avsetning til øremerkede formål innenfor bl.a. oppvekst og næring. Bruk av bundne fond har fått avvik hovedsakelig grunnet større aktivitet innenfor næring og oppretting av en tidligere feil.

Regnskapsskjema 1B – drift

Skjema 2B spesifiserer fordelingen av driftsrammen i henhold til kommunestyrets vedtak. Regnskapsskjema 1B kan leses i sin helhet i årsregnskapet side 7. Totalt til fordeling drift er oppgitt i regnskapsskjema 1A ovenfor.

Ansvar og navn	Regnskap 2018	Reg. budsj. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
1 Politisk styring og fellesfunksjoner	24 793 852	25 997 010	-1 203 158	-4,6 %
2 Oppvekst	16 770 586	17 954 527	-1 183 941	-6,6 %
3 Helse og omsorg	26 355 017	30 362 548	-4 007 531	-13,2 %
4 Næring, landbruk og kultur	4 137 656	3 139 044	998 612	31,8 %
5 Teknikk og miljø	14 618 022	15 477 435	-859 413	-5,6 %
8 Skatt, rammetilskudd og finans	745 893	20 000	725 893	3629,5 %
Nettorammer fordelt til drift	87 421 026	92 950 564	-5 529 538	-5,9 %

Avviket på rammeområde 3 (helse og omsorg) skyldes i alle hovedsak høyere inntekter enn budsjettert mens avviket på rammeområde 4 (næring, landbruk og kultur) bl.a. skyldes høyere utgifter til veterinær enn budsjettert. Avviket på rammeområde 8 skyldes i hovedsak overføring av integreringstilskudd til andre kommuner for flyktninger som har flyttet.

Regnskapsskjema 2A – investering

Skjema 2A viser det samlede finansieringsbehovet i regnskapsåret fordelt på de ulike typer utgifter, utbetalinger og avsetninger samt årets samlede finansiering fordelt på de ulike typer finansieringskilder. Begrepet udekket/udisponert i investeringsregnskapet forstås som differansen mellom samlet tilgang (finansiering) og samlet bruk (finansieringsbehov) av midler.

	Regnskap 2018	Reg. budsj. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
Investeringer i anleggsmidler	12 141 311	9 050 000	3 091 311	34,16 %
Utlån og forskutteringer	2 890 509	2 000 000	890 509	44,53 %
Kjøp av aksjer og andeler	555 209	500 000	55 209	11,04 %
Avdrag på lån	1 075 480	1 106 000	-30 520	-2,76 %
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	
Avsetninger	2 839 450	0	2 839 450	
Årets finansieringsbehov	19 501 959	12 656 000	6 845 959	
<i>Finansiert slik:</i>			0	
Bruk av lånemidler	6 640 000	6 640 000	0	0,00 %
Inntekter fra salg av anleggsmidler	2 509 400	2 000 000	509 400	25,47 %
Tilskudd til investeringer	0	0	0	
Kompensasjon for merverdiavgift	1 002 649	410 000	592 649	144,55 %
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	3 901 039	866 000	3 035 039	350,47 %
Andre inntekter	967 570	0	967 570	
Sum ekstern finansiering	15 020 658	9 916 000	5 104 658	
Overført fra driftsregnskapet	60 509	0	60 509	
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	
Bruk av avsetninger	3 063 000	2 740 000	323 000	11,79 %
Sum finansiering	18 144 167	12 656 000	5 488 167	
Udekket/udisponert	-1 357 792	0	-1 357 792	

Det framkommer avvik på investeringer i anleggsmidler som er spesifisert og kommentert under regnskapsskjema 2B under.

Avvik på linjen for utlån og forskutteringer skyldes høyere utlån av startlån enn budsjettet. Avvik på linjene for avsetninger og mottatte avdrag på utlån og refusjoner fremkommer ved at enkelte startlån er innfridd av låntakere og etter regelverket skal dette innbetales videre til husbanken og er avsatt til bundet fond. Det fremkommer avvik på linjen kompensasjon for merverdiavgift da investeringene er høyere enn budsjettet og at vedtatt budsjett bare delvis er satt opp med merverdiavgift på både inntekts- og utgiftssiden.

Avvik på linjen for salg av anleggsmidler skyldes høyere inntekter fra salg av eiendommer enn budsjettet.

Regnskapsskjema 2B – investering

Skjema 2B viser utgiftene på de ulike investeringsprosjektene i anleggsmidlene.

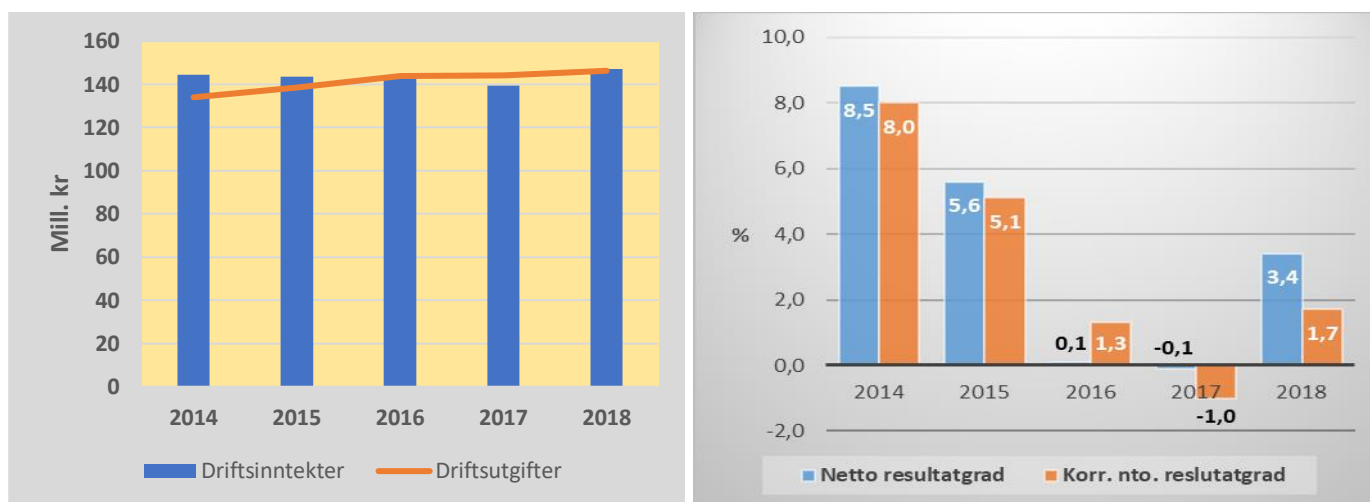
Fordeling på prosjekter	Regnskap 2018	Reg. budsj. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
7521 VA Sylsjøv. høydebasseng (2017)	-13 006	0	-13 006	
8102 Investering VR - IKT	418 815	500 000	-81 185	-16,2 %
8401 Fiber/bredbånd	0	300 000	-300 000	-100,0 %
8502 Kart- og geodata samarbeid	200 000	200 000	0	0,0 %
8503 Forpr. oms.bol., helse- og adm.bygg	261 549	500 000	-238 451	-47,7 %
8504 Innendørs skytebane	596 451	600 000	-3 549	-0,6 %
8508 Brannvarslingssystem til sykehjemmet	547 174	500 000	47 174	9,4 %
8509 Kommunale bygg driftskontroll	117 254	150 000	-32 746	-21,8 %
8510 Salg av kommunale eiendommer	425 480	0	425 480	
8511 Løvøya pelsdyrområde	7 898	200 000	-192 102	-96,1 %
8512 Sjøliåsen boligområde	2 245 840	1 500 000	745 840	49,7 %
8513 Ny vannl. Husvoldbkn. - Ololsmyrbkn.	0	2 595 000	-2 595 000	-100,0 %
8515 VA Sylsjøveien - Høydebasseng	4 173 442	0	4 173 442	
8519 Avløpsnett pumpestasjoner	0	345 000	-345 000	-100,0 %
8525 Sentrumsutvikling Ås	2 046 078	1 500 000	546 078	36,4 %
8526 Utbyggingsavt. Sylane hyttefelt (J.I.S.)	27 058	0	27 058	
8527 Utbyggingsavtale Rotåttjønna (I.Å.)	90 687	0	90 687	
8528 Utbyggingsavtale Rotvollia (H.L.)	718 066	0	718 066	
8530 Reguleringsplan Kirkvollen Industriomr.	266 375	160 000	106 375	66,5 %
8533 Flere små scener	12 150	0	12 150	
Sum fordelt	12 141 311	9 050 000	3 091 311	

For regnskapsskjema 2B er det en hel rekke avvik fra regulert budsjett. Det skyldes bl.a. at enkelte prosjekter ikke er igangsatt mens andre har fått merforbruk. Investeringsregnskapet er også belastet med 0,9 mill. kr i bruk av eget driftsmannskap på ulike prosjekter i investeringsregnskapet som ikke var budsjettet.

Prosjektet 8503 Forprosjekt omsorgsboliger, helse- og administrasjonsbygg er det mindreforbruk da fremdriften ikke har kommet så langt som ønskelig. Prosjektet 8512 Sjøliåsen boligområde er det større utgifter enn beregnet. På prosjektet 8525 Sentrumsutvikling Ås er det større utgifter enn beregnet. Prosjektet har også merinntekter i form av refusjoner. På vann og avløp ble det budsjettet med en ramme for flere ulike prosjekter hvor de største utgiftene har kommet på prosjektet 8515 VA Sylsjøveien høydebasseng. Prosjektet har også betydelige merinntekter i form av tilknytningsgebyrer. Samlet for vann og avløp viser det et merforbruk i forhold til revidert budsjett.

For ytterligere kommentarer vises det til kapitlet om sektor miljø og teknikk.

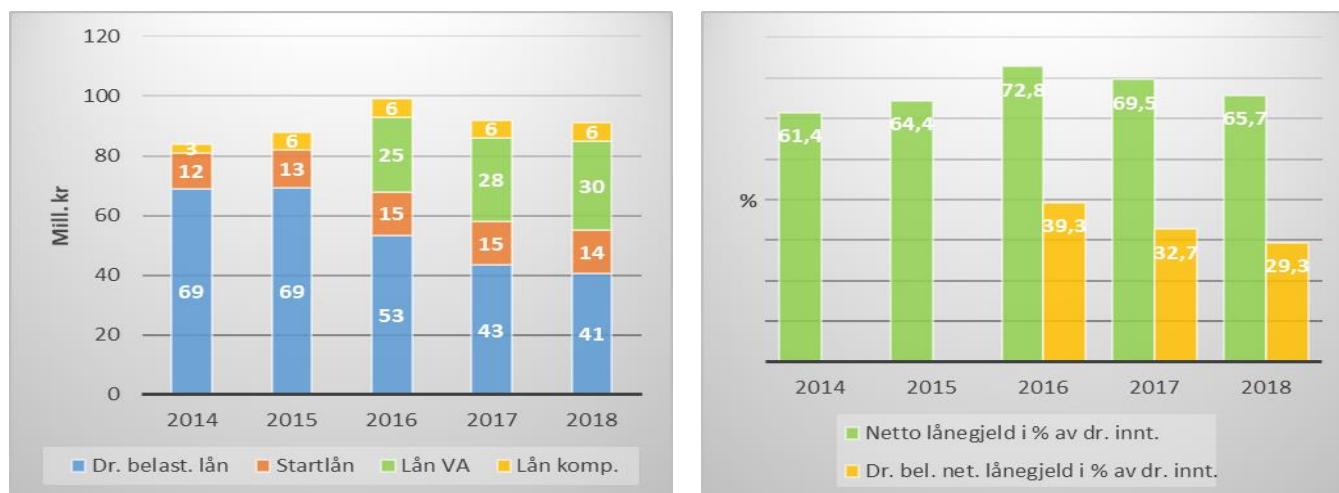
Utviklingen av driftsinntektene- og utgiftene samt netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene (netto resultatgrad)

Grafen til venstre viser utviklingen av de totale driftsinntektene- og utgiftene. Netto driftsresultat viser hvor stor del som kan brukes til å finansiere nye investeringer og avsetninger. Tallet må være positivt for at kommunen skal ha økonomisk bæreevne til å finansiere investeringer og avsetninger. Korrigert netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene (resultatgrad) var for 2018 på 1,7 %, en økning på 2,7 prosentpoeng fra 2017. Tilbake i 2014 var korrigert netto resultatgrad på hele 8 %.

Netto driftsresultat er den beste indikatoren på økonomisk balanse i kommunesektoren, som igjen er viktig for å sikre et godt og stabilt tjenestetilbud. Anbefalt netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene (netto resultatgrad) er minimum 1,75 %. Korrigert netto resultatgrad lå omtrent på anbefalingen i 2018.

Langsiktig lånegjeld og netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene pr. 31.12

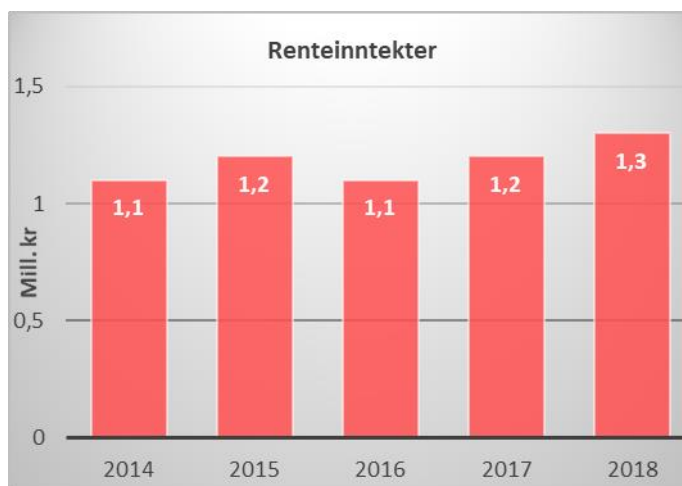
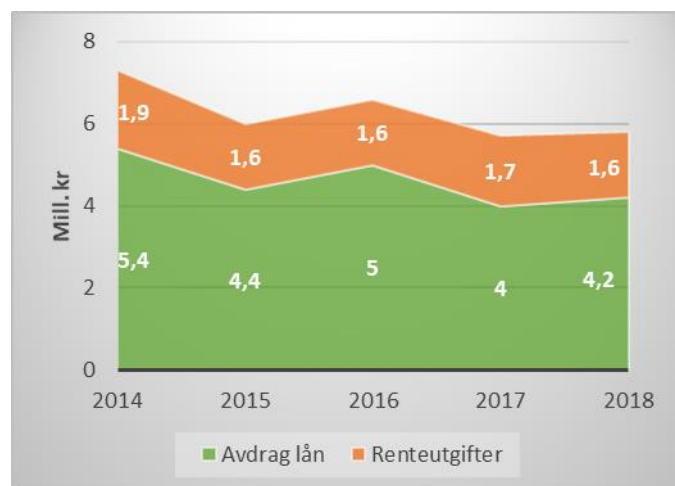
Den totale langsiktige lånegjelda utgjorde ved årsskiftet 90,7 mill. kr (toppen av stolpene) inkl. 14 mill. kr i formidlingslån (startlån). Siste år ble den langsiktige gjelda redusert med netto 0,9 mill. kr. Fra og med 2016 viser stolpediagrammet også lån med kompensasjon og avskrivningsgrunnlaget for vann- og avløpstjenesten («lån»).

Lånegjelda har de siste årene vært relativt stabil. Ikke alle lånene tynger like mye. Godkjent kompensasjonsramme lån sykehjem/omsorgsboliger/skoleanlegg/kirke, startlån og lån i avgiftssektorene utgjør til sammen ca. 50 mill. kr og belaster som sådan ikke kommunens netto driftsresultat. Restgjelda som påvirker drifta er pr. 31.12.18 på omlag 41 mill. kr (blå stolpe i diagrammet til venstre) og utgjør 45 % av den totale lånegjelda.

Netto total lånegjeld i prosent av driftsinntektene gikk fra 31.12.17 til 31.12.18 ned med 3,8 prosentpoeng til 65,7 %. Den driftsbelastende andelen av lånegjelda i prosent av driftsinntektene ble redusert med 3,4 prosentpoeng til 29,3 % fra 2017 til 2018. Årsaken til denne utviklingen er at det de senere årene kun har vært beskjedne låneopptak utover det som vedrører selvkostområdene og startlånsordningen.

Ved sammenligning av den totale gjeldsbelastningen med andre kommuner viser tallene at Tydal har vesentlig lavere lånegjeld i prosent av driftsinntektene enn kommunene i Trøndelag og landsgjennomsnittet. For driftsbelastende låneandel finnes det dessverre ikke tilsvarende tilgjengelig statistikk.

Brutto finansutgifter- og inntekter

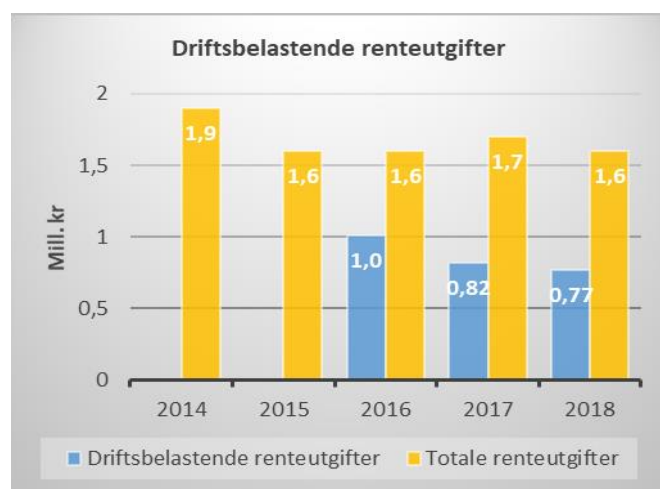
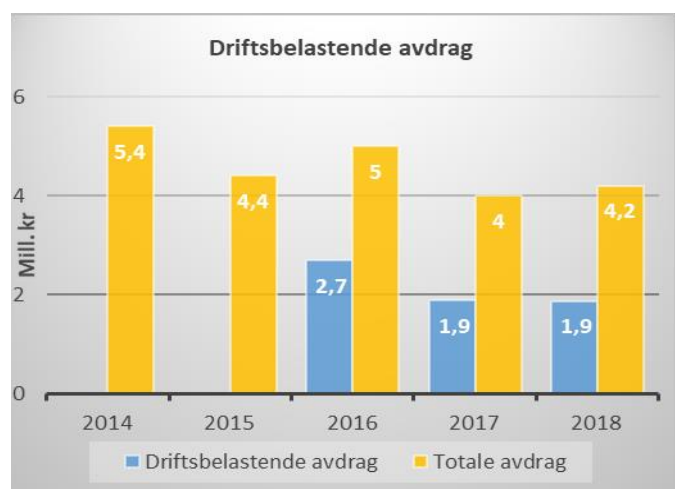

De totale renteutgiftene ble redusert med 0,1 mill. kr til 1,6 mill. kr i 2018. Reduksjonen følger av et noe lavere rentenivå.

Gjennomsnittlig vektet rente på våre innlån var ved årsskiftet 1,81 %. Renteinntektene utgjorde siste året 1,3 mill. kr som er 0,1 mill. kr mer enn i 2017.

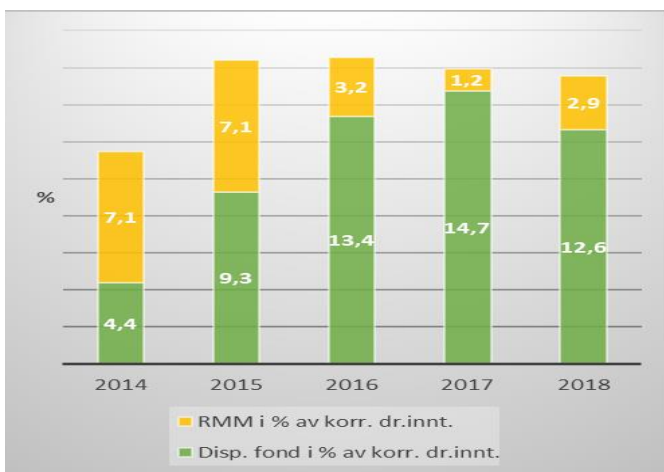
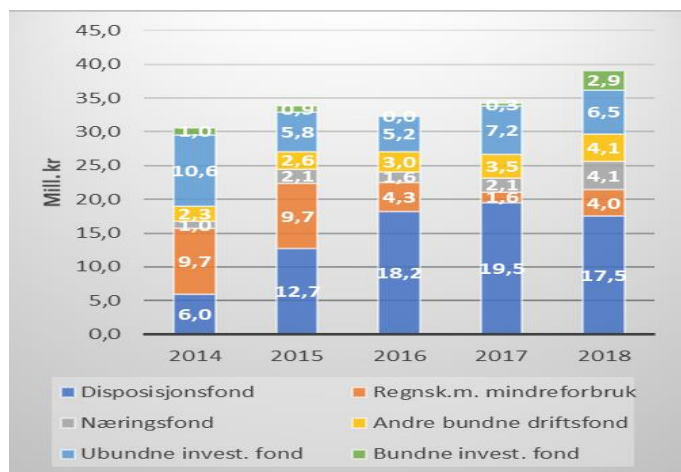
Gjeldsavdragene i 2018 ble 0,2 mill. kr. høyere enn i 2017 og ble på 4,2 mill. kr.

Driftsbelastende finansutgifter

Av samlede finansutgifter på 5,8 mill. kr i 2018 utgjorde driftsbelastende utgifter om lag 2,7 mill. kr som er en svak nedgang fra 2017.

Fond pr 31.12

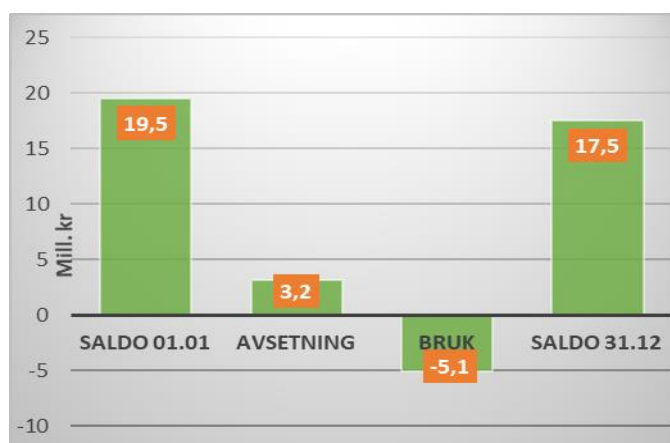
Kommunen har en del fondsmidler som ved siste årsskifte utgjorde 35,1 mill. kr. I tillegg kommer regnskapsmessig mindreforbruk i 2018 på 4 mill. kr til sammen 39,1 mill. kr. Regnskapsmessig mindreforbruk er frie midler som kan sammenlignes med disposisjonsfond. Summen av alle fondsmidler og regnskapsmessig mindreforbruk viser en økning på 4,8 mill. kr fra 2017. Økningen kommer hovedsakelig i bundne investeringsfond som er ekstraordinær nedbetaling av startlån fra utlån.

En kommunes beholdning av fondsmidler sier noe om den økonomiske handlefriheten kommunen har. Først og fremst gjelder det beholdningen av disposisjonsfond og delvis ubundne investeringsfond. Disposisjonsfondene (som er de mest anvendelige), og det regnskapsmessige mindreforbruket i 2018, utgjorde ved utgangen av året 15,5 % av driftsinntektene eller 21,1 mill. kr. Det er en netto økning på 0,4 mill. kr.

Det er viktig å ha fondsreserver for å møte svingninger i økonomien og uforutsette merkostnader/mindre-inntekter. Det er også viktig at kommunen har egne midler som kan brukes til finansiering av investeringer slik at man unngår for store låneopptak. Generelt kan man si at felles for mange av fondene (bundne driftsfond som for eksempel næringsfondet) er at de er øremerket til spesielle formål og ikke kan nyttes til andre formål enn de øremerkede.

Avsetning og bruk av disposisjonsfond 2018

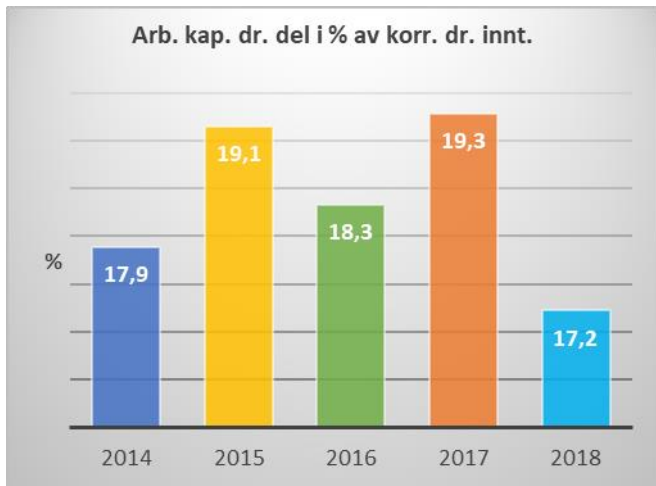
Tall i 1.000 kr	Saldo	Avsetning 2018	Bruk 2018
Disposisjonsfond 01.01	19 509		
Oppr. budsj. drift		216	100
Sykepl.utd. (eget fond)		600	
Fin. ovennevnte fond			600
Styrking av nær.fond			1 500
Variabel lønn			940
Opprett. bdn.driftsfond		780	
Rgsk.m.mindreforbruk		1 563	
Sum driftsregnskapet		3 159	3 140
Oppr. budsj. Invest.			2 000
Sum total		3 159	5 140
Disposisjonsfond 31.12	17 528		

Oppsettet viser bevegelsene på disposisjonsfondet i 2018. Det er totalt brukt kr 5.140.000,- hvorav 2 mill. kr i investeringsregnskapet og kr 3.140.000,- i driftsregnskapet. Det er avsatt kr 3.159.000,-. Saldo pr. 31.12.18 utgjorde kr 17.527.806,-.

I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2019 ble det vedtatt å bruke knappe 2,5 mill. kr til saldering av driftsbudsjettet.

Likviditet

Arbeidskapitalens driftsdel fremkommer som sum omløpsmidler (kontanter, bankinnskudd og kortsiktige fordringer) fratrukket kortsiktig gjeld, ubrukte lånemidler og bundne fond. Arbeidskapitalens driftsdel er de likvidene som skal dekke de daglige behovene for utbetalinger. Arbeidskapitalens driftsdel var på 17,2 % av korrigerte driftsinntekter pr 31.12.18. Det er en nedgang på 2,1 prosentpoeng fra 2017 og skyldes netto reduksjon i disposisjonsfondene.

Omløpsmidler korrigert for ubrukte lånemidler og bundne fond i forhold til kortsiktig gjeld benevnes likviditetsgrad 1. Den bør være høyere enn 2. I 2018 er den opp 0,2 til 2,3.

Tydal kommune har ikke behov for kassekreditt slik som mange andre kommuner har, og det skal man være veldig fornøyd med. Arbeidskapitalens driftsdel og likviditetsgrad 1 har gjennom lang tid vist at kommunen har hatt god likviditet og kunne gjort opp for seg rettidig.

Endring av arbeidskapitalen fører også til endringer i finansinntektene som virker på kommuneøkonomien. Oppstår behovet for kassekreditt for at vi skal være i stand til å oppfylle våre forpliktelser vil tilhørende renteutgifter forverre situasjonen ytterligere.

Sammendrag økonomi

Driftsinntektene har de senere årene gått kraftig ned og kommunen har måttet tilpasse seg et lavere driftsnivå. Arbeidet med å redusere drifta vil måtte fortsette i flere år framover. Inntektsreduksjonen kommer først og fremst i eiendomsskattene fra kraftanleggene. I 2018 økte imidlertid driftsinntektene da det ble utskrevet eiendomsskatt på bolig- og fritidseiendommer, mens driftsutgiftene økte bare svakt fra 2017 til 2018. Kommunen fikk et korrigert netto driftsresultat på 1,7 % i 2018. Driftsregnskapet ble gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 3.965.569,29, mens investeringsregnskapet ble gjort opp med et udekket beløp på kr 1.357.791,80.

Tydal kommune har forholdsvis lav langsiktig gjeld og ikke alle lånene tynger heller like mye. Godkjent kompensasjonsramme lån sykehjem/omsorgsboliger/skoleanlegg, startlån og lån i avgiftssektorene belaster som sådan ikke kommunens netto driftsresultat. Kommunens driftsbelastende lånegjeld var ved utgangen av 2018 på 41 mill. kr. Gledelig er det at i løpet av de tre siste årene har den den driftsbelastende lånegjelda, både i mill. kr og den prosentvise andelen av gjelda som belaster drifta, vist en markant nedgang sett i forhold til driftsinntektene. Ved utgangen av 2018 utgjør den driftsbelastende lånegjelda i prosent av driftsinntektene 29,3 %. Lav driftsbelastende lånegjeld fører også til relativt sett lave finanskostnader som påvirker kommuneøkonomien.

Kommunen har en god del fond med disposisjonsfond og regnskapsmessig mindreforbruk pr 31.12.18 på 21,5 mill. kr som er litt ned fra foregående årsskifte. I prosent av driftsinntektene utgjør de til sammen 15,5 %. Kommunen har med det fortsatt igjen noe økonomiske handlefrihet. Brukbar beholdning av disposisjonsfond gjør at kommunen også har god likviditet.

Utviklingen av folketallet er svært usikker. Grunnlaget for innbyggertilskuddet for 2018 var folketallet pr. 01.07.17. Vi var da 842 personer. Pr 01.07.18 var vi 832 som er grunnlaget for innbyggertilskuddet i 2019. Nedgangen til 794 personer pr 01.01.19 er blant de høyeste i landet. Det er utfordrende med reduksjon i folketallet, men alderssammensetningen på befolkningen innvirker vel så mye inn på innbyggertilskuddet. Vi opplever en endring i sammensetningen av befolkningen som medfører en betydelig reduksjon i innbyggertilskuddet i tillegg av redusert innbyggertall. Man mottar størst innbyggertilskudd for de eldste og barn i barnehage/grunnskole og i disse gruppene har vi fått en markant nedgang. Det er for disse aldersgruppene at kostnadene er størst med å gi kommunalt tjenestetilbud og følgelig gir størst uttelling i rammeoverføringene fra staten.

Kommunen står framfor betydelige investeringer i nytt helse-, administrasjonsbygg og omsorgsboliger. Låneopptak gjør at en større andel av driftsinntektene vil gå med til å dekke renter og avdrag. Det gjør at det blir mindre igjen til driftstiltak.

Inntekter som følge av kompensasjoner og erstatninger fra kraftutbygging, og kraftproduksjon, er viktig for oss (eiendomsskatt, konsesjonskraft, konsesjonsavgift og naturressursskatt). Dette er en økonomisk kompensasjon for at kommunen har avgitt store naturressurser hvor mange av naturinngrepene er irreversible.

Eiendomsskatteinntektene fra kraftverkene har siden 2016 blitt redusert med 9 mill. kr tilsvarende over 30 %. Det er urimelig at verdien av kraftverkene skal endres mye fra år til år. I 2019 blir det en ytterligere reduksjon på 1 mill. kr som gjør at den totale nedgangen blir på 10 mill. kr eller 35 %. Budsjettet for 2019 er på 18,4 mill. kr. Det arbeides kontinuerlig med å verne om den lokale beskatningsretten, både administrativt og politisk. Dersom disse kompensasjonsendringene skulle falle bort, eller forverres ytterligere, vil det få store konsekvenser for kommunen som tjenesteyter og arbeidsgiver. Det er særdeles viktig å følge opp disse rettighetene og inntektene i årene som kommer. Egenkontroll og oppfølging på dette området er meget viktig og må gjennomføres på en betryggende måte.

Lønn og personale

Årsverk og ansatte

Ansatte	Kvinner		Menn		Totalt	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Antall ansatte	97	101	26	26	123	127
Antall årsverk					93	96

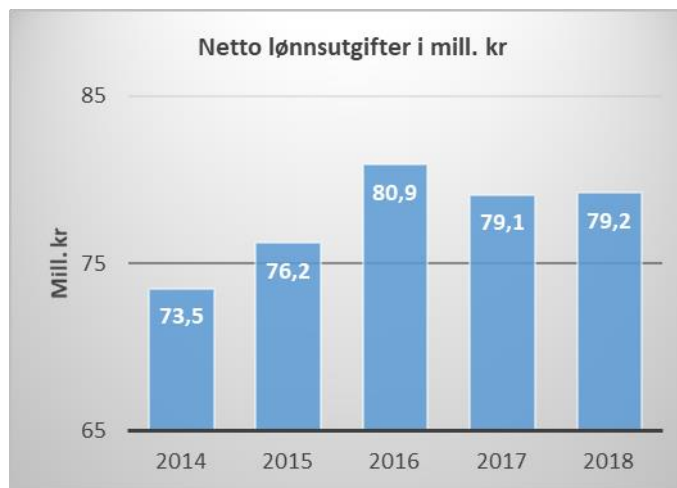
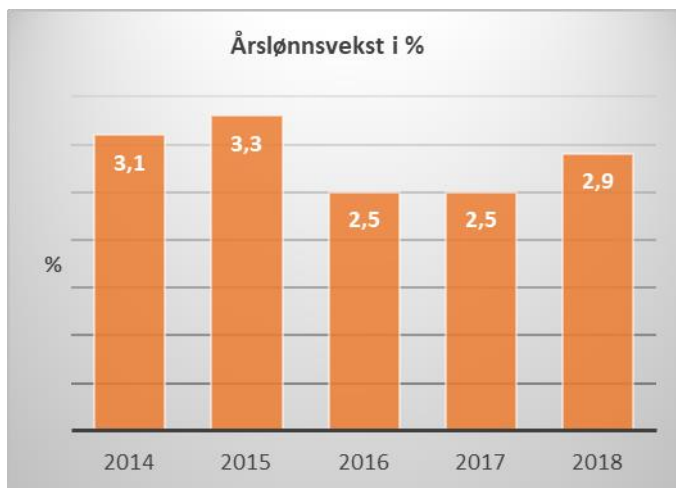
For at kommunen skal kunne yte service og tjenester til befolkningen har kommunen behov for mange forskjellige stillingsgrupper med ulik fagbakgrunn. Ved utgangen av 2018 var i alt 123 personer tilsatt i 93 årsverk. Arbeidstakerne må derfor helt klart sies å være den største, dyreste og viktigste ressursen i den kommunale forvaltningen.

I 2018 ble bemanningen redusert med netto ca. 3 årsverk hvor reduksjonen i hovedsak har skjedd i oppvekstsektoren.

Kjønnsfordelingen i kommunen viser at av total ansatte i kommunen er ca. 20 % menn og ca. 80 % kvinner. Kommunen har mange deltidsstillinger, spesielt innenfor de kvinnedominerte yrkene. Det er et mål at stillingsandelene skal økes, men det er ikke registrert noe stort omfang av ufrivillig deltid i Tydal kommune. Det gjennomføres likevel fortløpende arbeid for å følge opp dette arbeidet.

Tydal kommune har ikke gjennomført spesielle tiltak for å fremme likestilling i 2018. Ledersjiktet har en overvekt av kvinner, og det er ikke igangsatt spesielle tiltak for å rekruttere det underrepresenterte kjønn som for tiden er menn. Rådmannens ledergruppe består av to menn og fire kvinner.

Lønnskostnader og årslønnsvekst

Årslønnsveksten på kommunalt tariffområde har variert mellom 3,3 % og 2,5 % de senere årene og ble på 2,9 % i 2018. Med brutto lønn og sosiale omkostninger på til sammen drøyt 81 mill. kr i 2018 fører selv små tillegg til store merkostnader for kommunen. Ett prosentpoeng med helårsvirkning utgjør over 0,8 mill. kr pr år.

Men lønnskostnader har også en annen side. Kommunen som arbeidsgiver må være konkurransedyktig på lønns- og arbeidsbetingelser for å tiltrekke seg dyktige ansatte. Kampen om arbeidskraften har hardnet til de senere årene. Det konkurreres delvis om den samme arbeidskraften med både private virksomheter og andre kommuner.

Diskriminering og likestilling

Kommunen har plikt til å fremme likestilling og hindre diskriminering. Vern mot diskriminering i arbeidslivet sikres gjennom Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven) gjeldende fra 01.01.18. Loven erstatter fire tidligere lover som gjaldt diskriminering knyttet til ulke diskrimineringsgrunnlag. Endringene var hovedsakelig av redaksjonell art, og knyttet til arbeidet med å sikre et mer enhetlig vern mot diskriminering i norsk rett. Loven gjelder for alle samfunnsområder, altså også for arbeidslivet, bortsett fra diskriminering på grunn av alder i forhold som reguleres av arbeidsmiljøloven kapittel 13 og skipsarbeidsloven kapittel 10.

Lovens formål er å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person. Med likestilling menes likeverd, like muligheter og like rettigheter. Likestilling forutsetter tilgjengelighet og tilrettelegging. Loven tar særlig sikte på å bedre kvinners og minoriteters stilling. Loven skal bidra til å bygge ned samfunnsskapte funksjonshemmede barrierer, og hindre at nye skapes.

Arbeidsmiljøloven forbyr, i tillegg til bestemmelsene i likestillings- og diskrimineringsloven, diskriminering på grunn av politisk syn, medlemskap i arbeidstakerorganisasjon og alder. Trakassering og instruks om å diskriminere personer av slike grunner anses også som diskriminering. Bestemmelsene rammer også diskriminering av midlertidig ansatte og arbeidstakere som jobber deltid.

Kjønnsbalanse m.m.

Det er nødvendig med bevisstgjøring rundt rekrutteringsprosessene. Tydal kommune har få menn i kvinnedominerte yrker. I 2018 var det to i sektor helse og omsorg samt 1 i barnehagen. Samtlige politiske lederverv i innværende valgperiode er besatt av menn.

Menn i kvinne- dominerte yrker	2018	2017	2016	2015	2014
Helse og omsorg	2	2	2	2	2
Barnehage	1	1	0	0	0

Politiske lederverv	Kvinner		Menn	
	2018	2014	2018	2014
Ordfører	0	0	1	1
Varaordfører	0	0	1	1
Leder UMS	0	-	1	-
Kontrollutvalg	0	0	1	1

I bevisstgjøring med tanke på likestilling er det viktig med oppgradering av status for kvinnedominerte yrker, og at menn går inn i kvinnedominerte yrker. Det er også viktig at de politiske partiene hensyntar kjønnsbalansen i nominasjonsprosessen og ved valg til styrer, råd og utvalg.

Det er også viktig med integrering av fremmedkulturelle kvinner og menn. 3 personer med etnisk bakgrunn er vikar eller fast ansatt i Tydal kommune. Diskriminering på etnisk grunnlag er noe Tydal kommune ser alvorlig på. Det er likevel ikke vurdert til å være et problemområde.

Universell utforming

Tydal kommune arbeider aktivt og målrettet for å fremme universell utforming innen virksomheten gjennom å bidra til nedbygging av samfunnsskapte barrierer og hindre at nye skapes.

I Tydal kommune er det planlagt tiltak eller gjennomført følgende tiltak:

- Ved rådhuset er det tydelig skilting og markering av parkeringsplass for bevegelseshemmede.
- Det er inngangsdører med dørautomatikk både på rådhuset herunder NAV-kontoret, helsesenteret, sykehjemmet, Tydalshallen og biblioteket/skolen.
- Det er heis på rådhuset, helsesenteret, sykehjemmet, servicebygget og biblioteket/skolen.
- Kommunen sørger for individuell tilrettelegging av arbeidsplasser slik at alle så langt som mulig skal kunne utføre jobben ut fra sine forutsetninger.
- Vi følger regelverket for universell utforming i våre byggeprosjekter. Det betyr ikke at alle våre lokaler er oppdatert til dette nivået.

Fokusområder for likestillingsarbeid

Det er nødvendig med bevissthet rundt likestilling ved:

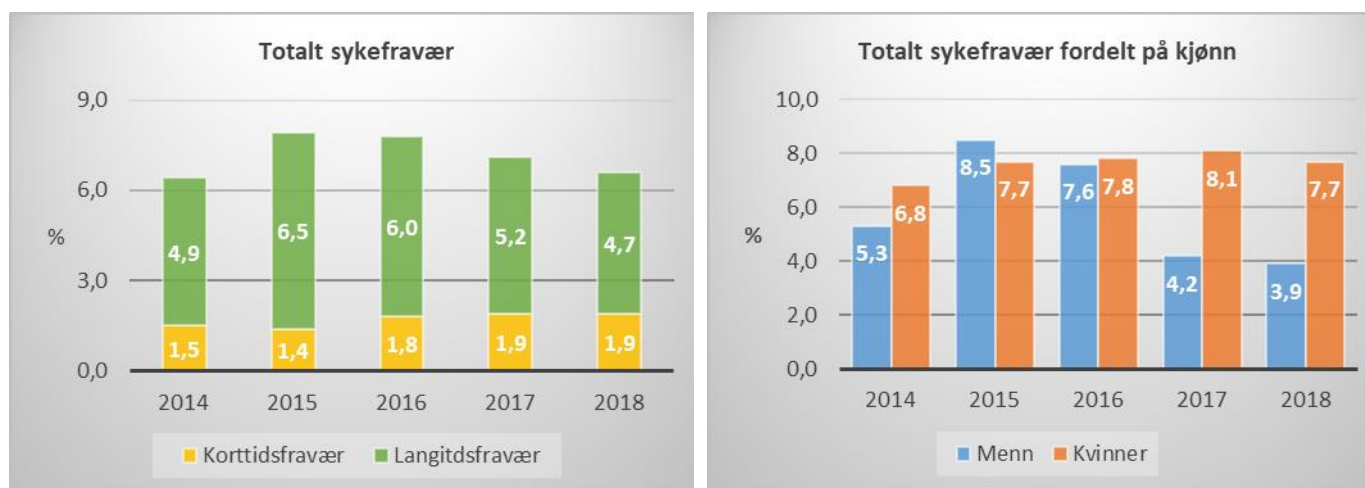
Ansettelser	Rekruttering til lederstillinger.	Oppgradering av status for kvinnedominerte yrker.
Lederopplæring	Menn i kvinnedominerte yrker.	Integrering av fremmedkulturelle menn og kvinner.
Møtekultur og nettverk	Kvinner i mannsdominerte yrker.	Få godkjent utdanning fra utenlandske institusjoner.
Rekruttering til fagstillinger	Arbeids og oppgavefordeling.	Ordninger med mer fleksibel arbeidstid inkl. hjemmekontor.
Uønsket deltidspromatikk	Lønn som virkemiddel i likestilling.	Sammensetting av prosjektgrupper og utpeking av prosjektledere
Diskriminerende holdninger	Kvinnerepresentasjon i viktige forum.	Tilrettelegging av karrieremuligheter i ulike faser av den yrkesaktive perioden.

Etikk

Etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte i Tydal kommune ble vedtatt i 2016. Etisk kvalitet på tjenesteyting og myndighetsutøvelse er en forutsetning for at innbyggerne skal ha tillit til kommunen. Målet med de etiske retningslinjene er at alle ansatte og folkevalgte skal være seg dette bevisst. Retningslinjene er ment å være generelle rettesnorer som igjen krever refleksjon av den enkelte.

Kommunen som arbeidsgiver har det overordnede ansvaret for de etiske retningslinjene, og for at disse blir fulgt. Sektorledere og tjenesteledere har et særlig ansvar for oppfølging. For det første fordi lederne gjennom ord, handlinger og lederstil har stor innflytelse på kulturen og normene for atferd i organisasjonen. For det andre fordi lederne selv kan bli satt i situasjoner hvor valg og beslutninger krever etisk refleksjon og klokskap. For det tredje fordi det er ledernes ansvar å sørge for at hele organisasjonen er seg bevisst de etiske kravene som stilles i virksomheten, og at det umiddelbart blir tatt opp i organisasjonen dersom det skjer brudd på lover og regler eller det utvikler seg en uheldig sedvane og kultur. Gjennom felles forståelse av grunnleggende prinsipper knyttet til etiske handlinger tilstreber Tydal kommune gode, etiske handlinger i alle deler av kommunens virksomhet og blant folkevalgte. Gjennom gode rutiner og fagsystem skal kommunen ivareta betryggende kontroll. Kommunen har fagsystem for avvikshåndtering.

Sykefravær

Figuren til venstre viser sykefraværet spesifisert på korttidsfravær og langtidsfravær. Totalt sykefravær sees på toppen av søylene. Figuren til høyre viser totalt sykefravær fordelt på kjønn.

Sykefraværet koster kommunen store summer hvert år i vikarutgifter og tapt tjenesteproduksjon samt administrativt merarbeid. De første 16 dagene arbeidstakerne har sykefravær må kommunen som andre bedrifter dekke selv. NAV trygd refunderer deretter sykepenger. Også i sykefraværperioder med refusjon fra NAV ligger det igjen en betydelig kostnad hos kommunen som arbeidsgiver.

Det totale sykefraværet var i 2018 på 1.719 dager som utgjør 6,6 %. Det er nedgang på 0,5 prosentpoeng fra 2017. Det gjennomsnittlige sykefraværet de siste fem årene har vært på 7,1 %. Korttidsfraværet har variert lite de 5 siste årene. Sykefraværet er høyere blant kvinner enn menn noe man ser i de aller fleste kommunene.

Det er ikke vedtatt noe spesielt måltall for sykefravær i Tydal for 2018, men i kommunestyrets møte den 27.08.18 ble det vedtatt at målet var 5 % for økonomiplanperioden 2019 – 2022. Tydal ligger i 2018 litt over det med 6,6 %.

Kommunens kostnader med sykefraværet er vanskelig å beregne eksakt. Den største kostnaden har kommunen de 16 første dagene arbeidstakerne har sykefravær. I 2018 var det til sammen 506 fraværsdager de første 16 dagene som utgjør 1,9 %. Dette korttidsfraværet kan anslås til en kostnad i vikarinnleie, tapt tjenesteyting og administrering på opp mot 1,5 mill. kr, tilsvarende 2 – 3 årsverk. Langtidsfraværet ut over 17 dager ble på 1.214 dager som utgjør 4,6 %. Hva som er kostnaden på fravær over 16 dager (arbeidsgiverperioden) er vanskelig å fastslå, men som eksempel kan det vises til at 100 % sykmelding i 4 mnd. av en arbeidstaker med årslønn på kr 390.000,- koster kommunen ca. kr 50.000,-, hvorav bare halvparten gjelder arbeidsgiverperioden (første 16 dager). For ei årslønn på 600.000,- er tilsvarende kostnad ca. kr 100.000,- og arbeidsgiverperioden utgjør da bare knapt 40 %.

Det har ikke vært registrert alvorlige arbeidsulykker blant kommunens ansatte i 2018.

Lærlinger og studenter

Tydal kommune jobber aktivt for å bidra til at flere får seg en utdanning. Det gjøres bl.a. ved at kommunen mottar både studenter, elever og tar inn lærlinger/lærekandidater. Dette er et viktig samfunnsansvar. I tillegg til at man bidrar til at den enkelte får seg en utdanning bidrar man også til egen rekruttering. Tydal kommune hadde i 2018 til sammen 9 forskjellige lærlinger (1 kontorlag, 4 helsefagarbeider og 3 innenfor barne- og omsorgsarbeiderfaget samt 1 institusjonskikk) hvor noen var i det første læreåret mens andre var i det andre læreåret.

Sektorene

ANSVARsomRÅDE 1, POLITISK STYRING OG FELLEsfUNKSJONER

DRIFT

Politisk virksomhet; kommunestyre, formannskap, kontrollutvalg, utvalg/annen politisk virksomhet, råd for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne, partistøtte, valg og revisjon.

Støtte og stabsfunksjoner: rådmannen og sektorledere, økonomi/kommunekasse, personal, IKT, opplæring, MOT, tillitsvalgte/verneombud, diverse fellesfunksjoner, flyktningetjenesten og servicekontor. Servicekontoret ivaretar oppgaver som resepsjon, turistinformasjon, stab-støttefunksjoner, hjemmesidene: tydal kommune og sylan.no, samt sosiale medier.

På ansvarsområde 1 deltar Tydal kommune i det interkommunale samarbeidet Værnesregionen innenfor områdene tjenestesenter for IT (VARIT), tjenestesenter for lønn og regnskap, tjenestesenter for skatteoppkreving og tjenestesenter for arbeidsgiverkontroll samt samarbeid innenfor innkjøp.

Sentraladministrasjonen skal føre tilsyn med hele den kommunale forvaltningen, legge til rette, lede, utvikle og samordne den kommunale virksomheten inkl. interne tiltak som gjelder personalet. Sentraladministrasjonen ledes av kommunens rådmann som også er den øverste administrative leder for hele den samlede kommunale forvaltningen. Rådmannen skal bl.a. påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet og at vedtak blir iverksatt. Rådmannen har møte- og talerett, personlig eller ved en av sine underordnede, i alle kommunale folkevalgte organer med unntak av kontrollutvalget. Rådmannen blir av og til invitert til kontrollutvalget.

MÅLOPPNÅELSE

For å effektivisere organisasjonen er det jobbet mer på tvers av tjenestene for å utnytte kompetanse og de ressurser vi har. Dette har vært besparende og inspirerende for de ansatte.

For å tilrettelegge for økt bosetting og etablering, ble arbeidet med ny reguleringsplan Sølliåsen igangsatt. Denne ble ferdig behandlet i februar 2018. I løpet av 2018 ble boligområdet ferdigstilt for 13 boligtomter. Ved ytterligere investeringer kan det ferdigstilles 11 tomter i tillegg. Boligområdet er en fin tilvekst til de øvrige områdene i kommunen med kort avstand til alle viktige tjenester.

Folkehelseperspektivet er med på alle nivå i kommunen, og i et hvert arbeid som gjøres. Det er viktig at Tydal skal være et godt sted å bo og oppholde seg.

Innenfor servicekontorets ansvarsområde har det vært innføring og opplæring av digitale tjenester. Servicekontoret opplever mange fornøyde brukere og servicenivået er høyt. De generelle målene oppnås i det daglige arbeidet.

ÅRSVERK

	Årsverk 2017	Ansatte 2017	Årsverk 2018	Ansatte 2018
1020 Sentraladministrasjon*	5,9	6	5,9	6
1027 MOT	0,6	1	0,6	1
1101 Offentlig servicekontor	5,8	8	4,8	5
1201 Kommunekassen	1	4	1	4
1701 Flyktningetjenesten	1	2	0,35	1

*Her inngår rådmann, økonomisjef, sektorleder helse og omsorg, sektorleder næring og kultur, sektorleder teknikk og miljø og personalrådgiver. Sektorleder oppvekst er lønnet fra ansvar 2001.

RESSURSBRUK

		Regnskap 2017	Regnskap 2018	Just. Budsj. 2018	Avvik (2017)
1001	Formannskap og kommunestyre	1703	1649	1730	-82
1002	Råd for eldre og funksjonshemmede	22	31	40	-9
1003	Andre politiske råd og utvalg	118	93	95	-2
1005	Partistøtte	40	40	40	0
1006	Kommune og stortingsvalg	50	2	6	-4
1007	Revisjon/kontrollutvalg	576	575	657	-82
1009	Res. tilleggs- og nye bevilgninger	0	0	80	-80
1020	Sentraladministrasjon	5958	6098	5544	553
1021	Konsesjonskraft	-3435	-3702	-3600	-102
1022	Konsesjonsavgifter	-5230	-5230	-5230	0
1023	Avtalefestet pensjon	359	393	365	28
1024	Bedriftshelsetjeneste	73	48	103	-55
1025	IKT	3006	3511	3594	-82
1026	Opplæring	197	256	245	11
1027	MOT	100	106	137	-30
1028	Felles pensjon og forsikring	0	3921	4636	-715
1029	Andre fellesutgifter	6119	1778	1871	-93
1030	Kirker	1320	1200	1200	0
1031	Kirkegårder	55	55	55	0
1032	Andre religiøse formål	46	51	15	36
1033	TKE (avvikling)	10	10	0	10
1101	Offentlig servicekontor	3194	3181	3106	75
1201	Kommunekasse	2497	2525	2631	-106
1301	NAV	57	1	0	1
1401	Tillitsvalgttsordning/verneombud	333	374	330	44
1601	Stipend/tilskudd til ungdom under utdanning	62	28	45	-18
1701	Flyktningetjenesten	3957	2568	3052	-483
	Sum ressursbruk ansvarsomr. 1		24792	25977	-1184

Kommentar ressursbruk

Total ressursbruk innenfor ansvarsområde 1 var på netto 24,8 mill. kr som er 1,2 mill. kr lavere enn revidert budsjett.

1020 Sentraladministrasjonen: Det er utgiftsført kr 169.000 på juridisk bistand i 2018. Lønnsutgifter er også noe høyere på grunn av for lavt lønnsanslag. Noe av avvikene ble regulert med budsjettendring, men ikke tilstrekkelig.

1025 IKT: Det vises til årsmelding for VARIT.

1028 Felles pensjon og forsikring: Premieavvik KLP lavere inntekt («inntekt»). Ekstraordinær innbetaling er også lavere. Disse utligner i stor grad hverandre.

1101 Servicekontoret: Avvik skylds at innsparing ikke ble gjennomført i første halvår 2018. 50 % stilling ble redusert fra 01.08.2018 etter uforutsett hendelse. Stillingen blir ikke erstattet. En ansatt med 50 % stilling ute i permisjon 1 år fra 01.08.2018. Lønnsmidler til lærling overført fra oppvekst for perioden 01.10 – 31.12.2018.

1701 flyktningetjenesten: Introduksjonsstønad lavere enn budsjett, færre deltagere på grunn av flyttinger. Lavere etableringsstøtte, mindre kurs- og reiseutgifter.

KORT OM ÅRET SOM HAR GÅTT

Sentraladministrasjonen

Værnesregionen

Arbeidet med evaluering av styring og ledelse i Værnesregionen ble oppstartet i 2017. Senter for bygdeforskning utarbeidet en rapport som skulle danne grunnlag for beslutninger vedrørende framtidig styring og ledelse. Arbeidet er nå gjennomført. Evalueringen har vært en lang prosess i Værnesregionen. De to siste årene har samarbeidet gjennomført omfattende evalueringer og analyser. Konklusjonene i arbeidet har i stor grad pekt på behov for endring i styringsstrukturene. Det er behov for å etablere en mer tydelig og klarere ledelse og konklusjonene i rapporten som er behandlet tidligere, er at samarbeidene bør omorganiseres til administrative vertskommunesamarbeider. Dette vil medføre nedleggelse av dagens politiske nemnder i Værnesregionen.

Overordnet samarbeidsavtale og samarbeidsavtaler for de ulike tjenestekområdene er nå vedtatt av kommunene i Værnesregionen. Tydal kommunestyre fattet vedtakene i sitt møte den 28.02.19.

Tjenesteproduksjonen i Værnesregionen skal fortsette som før. Det er inngått nye vertskommuneavtaler for tjenestesentrene DMS, forvaltningskontor, IKT, innkjøp, legevakt, lønn og regnskap, NAV, PPT, responscenter, samfunnsmedisin, skatteoppkrever og barnevern. Det er en intensjon at også flere nye samarbeider kan inkluderes. Samarbeidsavtalene om tjenesteproduksjon og –utvikling i Værnesregionen ble vedtatt med virkning fra 01.01.19. Samtidig ble regionsamarbeidet hjemlet i kommunelovens §27 og tilhørende vedtekter sagt opp med virkning fra 31.12.18. Den overordnede samarbeidsavtalen erstatter dagens samarbeid etter kommunelovens § 27.

Samtidig med prosessen med evaluering av styring og ledelse i Værnesregionen, ble Midt-Trøndelag Regionråd (MTR) konstituert i februar 2018. Dette regionsamarbeidet vil i fremtiden bli en viktig arena for værnesregionkommunene med tanke på regional utvikling og interessepolitikk.

Da MTR anses som det organet som vil være førende på politikkområdet i fremtiden, ble det regionalpolitiske engasjementet i Værnesregionen avsluttet. En avslutning av dette engasjementet medførte en oppsigelse av vedtekter i regionsamarbeidet samt en avvikling av regionråd og arbeidsutvalg som formelle møtearenaer.

Som en del av evalueringsarbeidet ble det også vedtatt nye kostnadsnøkler som dessverre førte til betydelige mer-kostnader for Tydal kommune. Det interkommunale samarbeidet i Værnesregionen er svært viktig for å kunne gi et godt tjenestetilbud til innbyggerne i Tydal. Tydal er en liten kommune som er svært sårbar med små fagmiljøer

innenfor de fleste områder. Uten det interkommunale samarbeidet ville Tydal hatt betydelige utfordringer med å kunne gi et tilfredsstillende tjenestetilbud til kommunens innbyggere.

Midt-Trøndelag regionråd

I kommunestyrets møte i oktober ble det vedtatt at Tydal kommune tiltrer Midt-Trøndelag regionråd som omfatter kommunene Stjørdal, Levanger, Verdal, Selbu, Tydal, Malvik, Meråker, Frosta, Inderøy, Steinkjer, Verran og Snåsa. Samtidig ble det vedtatt vedtekter for samarbeidet. Midt-Trøndelag regionråd er et samarbeidsorgan mellom deltakerkommunene, og er organisert som et styre etter kommunelovens § 27, interkommunalt samarbeid. Regionrådet søker å være et konsensusorgan. Kommunene i regionrådet skal samarbeide om samfunns-, interesse- og næringspolitikker for å skape vekst og bærekraftig utvikling i vår region. Regionrådet bygger på at Trøndelag fremover vil være avhengig av at regioner, næringsliv, regional stat og fylkeskommune samarbeider for å hevde seg i de store nasjonale og internasjonale konkurransene. Regionrådet skal ovenfor øvrige myndighetsorganer være et kontaktpunkt og en pådriver for utviklingen av regionen.

Beredskap

Kommunen skal til enhver tid være forberedt på å håndtere uønskede hendelser. Overordnet beredskapsplan oppdateres og øves derfor jevnlig. I 2018 ble det gjennomført en beredskapsøvelse i regi Fylkesmannen («Øvelse Sodd»). Øvelsen var rettet mot krisestab (kriseledelse + sekretariat) og var nyttig for å øve og forberede kommunen på å håndtere store uønskede hendelser.

Utvidelse av eiendomsskatten

I forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2018 ble det vedtatt å utvide eiendomsskatten til å omfatte alle eiendommer i hele kommunen. Arbeidet med takseringen av eiendommene har vært et meget omfattende arbeid, et arbeid som ennå ikke helt er avsluttet. Takseringen av boliger, hytter og næringseiendommer er gjennomført av innleid takstfirma som har besiktiget alle eiendommer i kommunen med unntak av eiendom og institusjoner med allmennnyttig formål og eiendommer av historisk verdi samt eiendommer eid av det offentlige. Arbeidet er gjennomført ved kjøp av tjenester og bruk av eget mannskap. Kjøp av tjenester beløper seg over årene 2016 – 2018 til ca. 1,2 mill. kr. Internt er det 4 forskjellige personer som har jobbet med utvidelsen, og det kan anslås en ressursbruk på dette tilsvarende mellom 0,5 og 1 årsverk (0,4 mill. kr til 0,8 mill. kr). Totalt vil kostnadene med utvidelse av eiendomsskatten være mellom 1,6 og 2 mill. kr.

Kommunen mottok en rekke klager på eiendomsskatten. De fleste klagenes er behandlet, men klagebehandlingen vil fortsatt pågå en tid fremover.

Den økte eiendomsskatten fra bolig- og fritidseiendommer utgjorde 3,6 mill. kr i 2018. Utvidelsen av eiendomsskatten til å omfatte alle eiendommer i kommunen ble ved budsjettbehandlingen for 2019 avviklet.

Revidering av reglementer

I kommunestyrets møte i januar 2018 ble det vedtatt reviderte reglementer for tilsetting, arbeidsmiljøutvalget, administrasjonsutvalget.

Regionalt næringsfond Neadalen

I kommunestyrets møte i desember 2018 ble det vedtatt vedtekter for regionalt næringsfond Neadalen. Fondet er opprett for kommunene Selbu og Tydal. Fondet skal forvalte økonomiske virkemidler til næringsutvikling tildelt fra Trøndelag Fylkeskommune på nærmere angitte vilkår, samt midler som er bevilget til fondet av medlemskommunene. I 2018 ble det bevilget 0,4 mill. kr fra fylkeskommunen og 0,1 mill. kr fra hver av kommunene. Målet med fondet er å styrke næringsutviklingen i Neadalen, med utgangspunkt i de forutsetninger og muligheter som finnes her. Fondet skal benyttes til å skape og utvikle arrangement og reiseliv i Neadalen, samt finansiering og oppfølging av andre næringstiltak i tråd med fylkeskommunenes satsningsområder.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel ble sluttbehandlet i kommunestyret i april 2018. Det er den første fullstendige samfunnsdel som er utarbeidet for Tydal kommune.

Samfunnsdelen av kommuneplanen er kommunens overordna plan for samfunnsutviklinga i et langsiktig perspektiv. Denne planen ser på de overordna utfordringene Tydal som kommune og lokalsamfunn står overfor i de kommende 12 åra. Kommuneplanens samfunnsdel er førende for annet kommunalt planverk som arealdel, fireårig økonomi- og handlingsplan med årsbudsjett og planer på sektornivå.

Servicekontoret

Servicekontoret fikk lærling i kontor- og administrasjonsfaget fra oktober 2018. Servicekontoret har også bidratt i arbeidet med Karolineråret, Karolinerspelet og Tydalsvukku. Det er utarbeidet profilhåndbok for Tydal kommune, ferdig og vedtatt administrativt 01.03.2018. Den borgerlige vigslingsmyndigheten ble overført fra tingretten til kommunene fra 01.01.2018. I året som har gått har ordføreren viet 3 par i Tydal kommune.

Kommunekassen

Kommunekassen ivaretar oppgaver lokalt på lønn og regnskap, totalt ett årsverk. Tre årsverk jobber med faktura-behandling for Værnesregionen – med Stjørdal kommune som arbeidsgiver.

Flyktningetjenesten

Ved utgangen av 2018 er det 10 bosatte i Tydal derav 2 barn. Ingen som har kommet på familiegjenforening. Det er 19 som har flytte ut av kommunen på grunn av jobb og utdanning. I 2018 har det vært mye jobb med veiledning og praktisk hjelp til de som har flyttet. Det har vært et tett samarbeid med NAV, i forbindelse med flyttingene og i forhold til de som ikke har søkt seg inn på videregående.

FREMTIDIGE UTFORDRINGER

Det er stadig fokus på å opprettholde folketall, og aller helst øke det.

Gjennom Værnesregionen pågår det arbeid med både nytt intranett og ny hjemmesida. Det er stort fokus på innovasjon- og digitalisering i dette arbeidet. Det er et mål at en større andel av våre tjenester skal gjøres gjennom digitale løsninger.

Vi må i årene fremover sikre at ordningene som gir kommunen kompensasjoner og erstatninger fra kraftutbygging og kraftproduksjon opprettholdes og helst tilpasses dagens nivå. Dette er økonomiske kompensasjon for at kommunen har avgitt store naturressurser. Det er fremdeles meget viktig å følge opp disse ordningene, både fra administrativt og politisk nivå.

ANSVARsomRÅDE 2, OPPVEKST

DRIFT

Barnehage, grunnskole, skolefritidsordning, voksenopplæring for innvandrere/grunnskole for voksne, kulturskole og skole-/folkebibliotek. Frivilligsentralen er organisatorisk lagt under oppvekst fra høsten 2018. I tillegg er den interkommunale tjenesten PPT lagt under ansvarsområde 2, se egen årsmelding fra Værnesregionen.

MÅLOPPNÅELSE

Barn og unge i Tydal skal oppleve en god oppvekst. Vi jobber i fellesskap for å gi barn og unge god faglig og sosial utvikling i trygge rammer. Tidlig innsats, helhetlig tenkning og tverrfaglig samarbeid er bidrag for å oppnå dette. Samarbeid og samordning av ressurser innenfor hele oppvekstsektoren fungerer godt. Reduksjon i bemanning på voksenopplæringen fra høsten 2018 pga. mindre antall elever fra høsten 2018. Sektoren har et samlet mindreforbruk på kr 538 000,-.

Vi har en utvidet årsmelding i form av en tilstandsrapport for skole og barnehage. Tilstandsrapport ble skrevet i henhold til krav i opplæringsloven §13-10 og er behandlet politisk. Rapporten inngår som en del av det ordinære plan-, budsjett- og rapporteringsarbeidet hos skoleeieren og har kvalitetsutvikling som siktemål.

Barnehage og skole jobber forebyggende mot mobbing og antisosial atferd ved å styrke barns sosiale kompetanse. Barnehagen og skolen deltar nå i satsningen «inkluderende barnehage- og skolemiljø» i regi av Udir og fylkesmannen. Målet er kompetanseheving innenfor det å forbygge og avdekke og mobbing og krenkelser. En lærer ved skolen og en barnehagelærer i barnehagen frikjøpes i 10% for å være ressurspersoner i arbeidet.

Skolen har fått tilført midler, tidlig innsats, fra Utdanningsdirektoratet der målet er å sette i gang tiltak umiddelbart for elever som har svake ferdigheter i lesing og regning.

Det er drevet opplæring og holdningsskapende tiltak for en trafiksikker barnehage og skole. Skolen har i samarbeid med FAU, utarbeidet nye rutiner for av- og påstigning ved skolen for elever som blir kjørt til/hentet på skolen med privatbiler. De nye rutinene ser ut til å fungere godt. Småtrinnet har også hatt besøk av Norsk lastebileierforbund som har lært elevene hvordan de skal forholde seg til store kjøretøyer i trafikken.

Skolen jobber med å videreføre og utnytte kompetansehevingen som ble gjort gjennom den nasjonale satsningen «vurdering for læring». Skolen har forbedret seg på området, men har fortsatt en vei å gå når det gjelder vurderings- og tilbakemeldingspraksisen, spesielt i forhold til de yngste elevene.

Det har blitt foretatt en oppgradering av barnehagens uteområde der vi bl.a. har pusset opp de gamle lekeapparatene, kjøpt inn noen nye lekeapparater, anlagt ny plen og foretatt en opprydding på hele området. Det har også blitt ryddet litt skog og bl.a. montert en liten zipline ved lavvoen.

Kommunens målsetting om full barnehagedekning nåes også i 2018.

Det har vært jobbet aktivt med å oppfordre og legge til rette for deltakelse i UKM og andre lokale arrangementer og det var stor deltakelse i UKM. Elever fra kulturskolen har bidratt på mange lokale arrangementer.

Biblioteket er jevnt godt besøkt med høye utlånstall og det er avholdt forfatterbesøk.

Styrer har deltatt i prosjektgruppa i «Fra magefølelse til handling» som er et samarbeidsprosjekt i Værnesregionen. Det er utarbeidet en nettbasert handlingsveileder som er tilgjengelig for alle. Det er gjennomført opplæring av ansatte i 2018 og implementeringen av veilederen er godt i gang.

Utviklingsarbeidet på voksenopplæringen skjer i samarbeid med Fylkesmannen, og fokus for arbeidet i 2018 har vært kvalifisering til videre utdanning og yrkesliv etter gjennomført introduksjonsprogram. Alle 7 elever som fullførte grunnskoleopplæring våren 2018 gikk videre inn i et videregående utdanningsløp høsten 2018.

ÅRSVERK

	Årsverk 2017	Ansatte 2017	Årsverk 2018	Ansatte 2018
2001 Oppvekstadm.	1,0	2	1,2	2
2004 Voksenopplæring	1,84	6	1,55	5
2005 Bibliotek	0,7	3	0,7	3
2101 Grunnskole *)	16,5	20	14,8	21
2102 Kulturskole	0,8	5	0,8	4
2110 SFO *)	1,2	5	0,8	6
2201 Barnehage *)	9,3	12	8,8	12
Sum:	31,34	53	28,65	53

Antall årsverk i voksenopplæring, grunnskole, kulturskole, SFO og barnehage er fra nytt barnehage- og skoleår 2018/2019 (fom august).

*) I tillegg kommer lærlinger, og det har til enhver tid vært gjennomsnittlig ca. 2 lærlingestillinger fordelt mellom barnehage, SFO og grunnskole.

Fra januar ble 20% merkantil ressurs tilbakeført til oppvekstadministrasjonen.

Fra januar og ut juli har barnehagen hatt en midlertidig 60% stilling.

RESSURSBRUK

	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Just. Budsj. 2018	Avvik (2018)
2001 Oppvekst adm.	794	797	665	132
2002 PPT Vørnesregionen	488	472	501	-29
2004 Voksenopplæring	820	-358	-421	63
2005 Skole- og folkebibliotek	526	569	554	15
2101 Tydal barne- og ungdomsskole	10 147	10 171	10 565	-394
2102 Kulturskole	411	357	393	-36
2110 Skolefritidsordning	391	379	484	-104
2201 Barnehage	4 043	4 246	4 434	-188

Kommentar ressursbruk

- Avvik oppvekstadministrasjon skyldes i stor grad tilbakeføring av merkantil ressurs uten at lønnsmidler ble overført. Dette er ikke et reelt merforbruk da mindreforbruket vil komme på annet område.
- Avvik skole skyldes noe mindre kjøp av tjenester fra andre kommuner (samiskundervisning), ikke full oppdekning av vikar ved fravær og noe mer statstilskudd til tidlig innsats enn budsjettet.
- Avvik SFO skyldes færre barn i SFO høsten 2018 enn forventet, og dermed mindre behov for bemanning.
- Avvik barnehage skyldes at lærling jobbet over halve året på skolen og lønnsmidlene ble ikke justert. Engasjementstilling ble avsluttet tidligere pga mindre antall barne med oppstart i august enn antatt.

KORT OM ÅRET SOM HAR GÅTT

Barnehagen og skolen deltar nå i satsningen "Inkluderende barnehage- og skolemiljø" som er et 2-årig utviklingsprosjekt gjennom utdanningsdirektoratet. Gjennom dette prosjektet får skolen kompetanseheving innenfor det å kartlegge og analysere vårt eget læringsmiljø, hvordan håndtere mobbing og krenkelser, og hvordan fremme et inkluderende læringsmiljø og forebygge krenkelser.

Kompetanseheving er sentralt i arbeidet med gode tjenester av høy kvalitet og for å oppfylle kompetansekravene i skolen. En lærer fullførte videreutdanning i tysk våren 2018. Høsten 2018 startet 5 lærere på videreutdanning. Styret i barnehagen startet på styrerutdanning høsten 2018. Barnehagelærerne har deltatt i etterutdanning ved DMMH (Dronning Mauds Minne Høyskolen).

Kompetansenettverk er i gang både på barnehage (ReKom) og i skole (DeKom). Sektorleder oppvekst deltar i begge nettverkene sammen med Selbu, Frosta, Meråker og Stjørdal. Sektorleder er valgt og deltar som Værnesregionen sin representant i samarbeidsforum ReKom der alle kompetansenettverk i Trøndelag er representert i tillegg til Fylkesmannen, hovedtillitsvalgte, KS, PBL (Private barnehagers landsforbund), Sametinget, DMMH (Dronning Mauds Minne, Høgskolen for barnehagelærerutdanning) og Nord universitetet.

Det er gjennomført tilsyn med Tydal kommune på skolebasert vurdering og skoleeiers forsvarlige system, jmf opplæringslova § 13.10 (1). Pålegg om retting på skoleeiers forsvarlige system vil håndteres i 2019.

Grunnskolen deltar i programmet «skolen som samfunnsbygger» i MOT. Det innebærer en større involvering av ansatte og ledelsen i arbeidet med å skape et trygt ungdomsmiljø. Det har vært avholdt et åpent foreldremøte der alle Tydals innbyggere var invitert til foredraget «*MOT som universalverktøy 24/7*».

Ei arbeidsgruppe har jobbet med utredning av skolemåltid og det ble søkt skjønnsmidler fra Fylkesmannen til innføring av skolemåltid. Vi nådde dessverre ikke opp i tildeling av midler. Et prøveprosjekt med skolemåltid innføres for vårhalvåret 2019 med kort rapport etter prosjektperiode våren 2019.

Biblioteket har i samarbeid med Fylkesbiblioteket jobbet med prosjektet «Flere små scener» og som et ledd i utvikling av biblioteket innebærer dette en ombygging av dagens lokaler og i den forbindelse er det opprettet et samarbeid med teknisk. I planene ligger også samlokalisering med andre tjenester og de er involvert i utarbeidelse av planene.

Skole

Tydal barne- og ungdomsskole deltar frivillig i Udirs oppfølgingstjeneste for skoler som har hatt dårlige resultater på enkelte områder over tid. Dette på grunnlag av resultatene som ble oppnådd i skoleårene 2013-14 og 2014-15. Oppfølgingsordningen innebærer veiledning fra utdanningsdirektoratets veiledere både på kommune og skolenivå. De siste tre årene er resultatene forbedret slik at vi er over grensen for deltakelse, men vi er likevel en del av oppfølgingsordningen fram til sommeren 2020.

Som resultat av oppfølgingsordningen har vi satt spesielt fokus på å arbeide med elevenes motivasjon, og det å holde læringstrykket oppe i skolehverdagen. Best mulig organisering av elevene på en liten skole, er også et tema som drøftes. Vi opplever det som nyttig og god bruk av ressurser å delta i denne ordningen.

Skolen er inne i sitt andre år med bruk av nettbrett på barnetrinnet. Satsningen har på mange måter vært vellykket, og ført til mer variert undervisning. Vi har imidlertid mye å gå på når det gjelder erfaringsdeling mellom trinnene og videreutvikling av bruken. Dette må det derfor jobbes mye og systematisk med framover. Det må også tas en vurdering på om ungdomstrinnet skal fortsette å bruke pc, eller gå over til nettbrett de også.

Elevtall i grunnskolen:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Totalt
2017-18	5	11	9	7	9	3	4	6	11	9	74
2018-19	6	4	9	9	6	9	3	3	6	11	66

Voksenopplæringen

Elevtallet ved voksenopplæringen har gått drastisk ned i 2018. Samlet elevtall på norskopplæring og grunnskoleopplæring i introduksjonsprogrammet var 16 elever per 01.01.18. Elevene som søkte og ble tatt opp på grunnskole i voksenopplæringen skoleåret 2017/2018 fullførte utdanninga med unntak av 2 elever som flyttet fra kommunen. Elevtallet ved voksenopplæringen per 31.12.18 var 5 elever, alle på grunnskole, der 4 av elevene med vedtak om forlenget introduksjonsprogram ut grunnskoleåret 2018/2019.

Barnehagen

Barnehagen jobber fortsatt systematisk med språkstimulering og kompetanseheving av alle ansatte gjennom bruk av språkløyper. I vår avsluttet vi arbeidet med den andre kompetansepakken: "Hverdagssamtalen" der målet var å styrke barnehagens daglige arbeid med barns språklæring gjennom bevissthet om språklig mangfold. I høst har avdelingene igjen tatt utgangspunkt i den første kompetansepakke 1: språk og leseaktiviteter og repetert det som hver avdelingene har hatt behov for. Strukturert lesing har fortsatt en viktig plass i barnehagehverdagen.

I løpet av hele året har vi jobbet med voksenrollen med spesielt fokus på de voksnes ansvar for at alle barn skal utvikle et sunt selvilde. Ansattes bevissthet rundt det ansvaret de har for å skape et trygt miljø for alle barn er sentralt for at vi skal kunne jobbe forebyggende mot mobbing og antisosial atferd.

Implementeringsarbeidet av rammeplan er godt i gang der vi bruker mye tid på å få en felles forståelse for det oppdraget vi har fått gjennom rammeplanens føringer.

August 2018 ble det innført en ny skjerpet bemannings- og pedagognorm. For oss innebærer det ingen endringer i bemanning iht barnetallet i barnehagen pr. august.

I november gjennomførte vi Udir's Foreldreundersøkelse. Vi hadde en svarprosent 88% og resultatene viser at de aller fleste foreldre totalt sett er svært fornøyd med barnehagen. Resultatene generelt viser at vi stort sett ligger på landsgjennomsnittet.

Oversikt over antall barn i barnehagen, og bruk av helplasser og delte plasser:

	Totalt	100%	90%	80%	60%
Vårhalvåret (april)	38	31	1	4	2
Høsthalvåret (desember)	36	25	1	7	3

FREMTIDIGE UTFORDRINGER

- Ved utgangen av skoleåret 2018/2019 er det sannsynlig at det ikke vil være flere bosatte flyktninger som elever ved voksenopplæringen i Tydal. Dersom noen av elevene har behov for og ønsker et 2. grunnskoleår, er det mulig for Tydal kommune å kjøpe denne tjenesten av Selbu kommune.
- Barnehagen har hovedopptak 1. mars, og deretter løpende opptak gjennom hele året. Det er politisk vedtatt at Tydal kommune skal ha full barnehagedekning. Bemanningen for det kommende barnehageåret (som går fra august til august) blir satt etter hovedopptaket, og det kan som en følge av det løpende opptaket være nødvendig og justere bemanningen i løpet av året, spesielt nå etter innføring av ny bemannings- og pedagognorm.
- Ved eventuell videre nedgang i elevtall kan det medføre færre årsverk hos lærere. En fremtidig utfordring vil da være å opprettholde kompetanse hos lærere for å fylle kompetansekravene i skolen.
- Videreutvikle og opprettholde ulike tilbud i kulturskolen. Det er mange elever som ønsker sang og det er få som søker på gruppetilbud som for eksempel drama. Det er utfordringer også i forhold til ressurser og kompetanse.
- Vi har gode forutsetninger for å skape gode læringsmiljø for barn og unge.

Ansvarsområde 3 består av HSO administrasjon (inkl. tilskudd til Tydal frivilligsentral), skole- og helsestasjonstjeneste (inkl. jordmor), legetjenester, frisklivsentral, rehabilitering, psykisk helsetjeneste, hjemmetjenester og institusjon. I tillegg er disse interkommunale tjenestene lagt under ansvarsområde 3; NAV og sosialhjelp (inkl. VTA-plasser gjennom Selbu Trykk), barnevern, DMS, forvaltningskontor, legevakt, samfunnsmedisinsk enhet og krisesentret.

MÅLOPPNÅELSE

Helse- og omsorgssektoren skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige helse og omsorgstjenester. Dette har vi gjort gjennom å sørge for forholdsvis god og stabil tilgang på tjenester med faglig kvalitet året gjennom, selv om rekruttering til enkeltstillinger har vært krevende.

Første halvdel av 2018 gikk med til en grundig gjennomgang og utredning av omsorgstjenesten, med fokus på fremtidens behov for omsorgstjenester. Utredningen ble gjort av RO, som overleverte ferdig rapport juni 2018. Kommunestyret fikk orientering om saken i sitt septembermøte. Rapporten danner grunnlag for videre arbeid med helse- og administrasjonsbygg, samt omsorgsboliger.

Sektoren har hele tiden mål om faglig utvikling og kvalitetssikring til det beste for pasient og bruker. Med bakgrunn i forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgssektoren, er det påbegynt et arbeid for å se nærmere på internkontrollsystemet vårt, samt et opplegg for internundervisning. Dette er et kontinuerlig arbeid, og ble ikke ferdigstilt i 2018.

Overordnede helsemyndigheter har stort fokus på helsefremming og forebygging. Et av tiltakene som anbefales gjennomført i kommunene, er «forbyggende hjemmebesøk.» Dette ble innført i Tydal i 2018. Alle personer som fylte 80 år i løpet av året, fikk tilbud om et slikt besøk.

Det interkommunale prosjektet «Fra magefølelse til handling» handler å oppdage og sette inn tiltak så tidlig som mulig, overfor barn og unge som kan ha ulike utfordringer. Det er utarbeidet en handlingsveileder, som ligger på nett, og som er tilgjengelig for alle (hele befolkningen). Det har vært jobbet med opplæring og implementering av veilederen blant ansatte i 2018.

På grunn av krav i ny akuttmedisinforskrift, om at LIS1 (tidligere turnuslege) skal ha tilgang på bakvakt som kan rykke ut, ble det forsøkt å få til et samarbeid med Selbu legekantor på dette området. Da dette ikke lyktes, ble eneste løsning å erstatte LIS 1 med en lege som er kvalifisert for legevakt uten bakvakt.

Tydal kommune har sett på behovet for evt. å opprette en arbeidsmarkedsbedrift. Tanken var at denne skulle lokaliseres i Tydal, men driftes gjennom Selbu Trykk. Tilbakemeldinger fra NAV har i midlertid vært at det er få og ingen personer fra Tydal på venteliste til eksisterende tilbud, og planene og videre jobbing med tiltaket er derfor lagt på is.

Arbeidet med ny Helse- og omsorgsplan er påbegynt, men pga. kapasitetsutfordringer ble dessverre ikke planen ferdigstilt i 2018.

ÅRSVERK

	Årsverk 2017	Ansatte 2017	Årsverk 2018	Ansatte 2018
3120 Helsestasjon	0,75	1	0,75	1
3122 Legetjeneste	3,0	4	3,0	4
3123 Psykisk helsetjenesten*	1,0	2	1,0	2
3125 Frisklivsentral	0,10	1	0,10	1
3131 Omsorgstjenesten*	26,1	42	26,5	44
3133 Rehabiliteringsavd.**	1,90	2	1,90	2

* I tillegg kommer 2-3 stk. lærlinger i ulike stillingsprosenter.

** inkl. 40 % driftstilskudd til privat praktiserende fysioterapeut (ikke ansatt).

RESSURSBRUK

	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Just. Budsj. 2018	Avvik (2018)
3101 HSO adm.	1423	1291	1590	299
3111 Barnevern	1423	2178	1819	-359
3115 NAV tjenester	325	182	317	135
3116 Økonomisk sosialhjelp	1710	1762	1781	39
3120 Helsestasjonen	536	532	596	64
3121 Jordmortjenesten	121	112	120	8
3122 Legetjenesten	2466	2458	3075	617
3123 Psykisk helsetjeneste	869	957	1048	92
3125 Frisklivssentralen	67	65	81	16
3131 Omsorgstjenesten	17776	16272	19149	2877
3133 Rehabiliteringstjenesten	599	679	786	107
SUM	27315	26488	30362	3895

Kommentar ressursbruk

3101 HSO Administrasjon: Mindreforbruket skyldes i hovedsak at samlede utgiftene til Værnesregionen forvaltning og DMS ble noe lavere enn budsjettet (se egne årsmeldinger for tjenestene i Værnesregionen). I tillegg ble lønnskostnadene knyttet til frivilligsentralen lavere enn antatt, da stillingen som daglig leder ikke var fullt ut besatt i perioden.

3111 Barnevern: Merforbruk. Se egen årsmelding fra Værnesregionen Barneverntjeneste.

3115 NAV-tjenester: Kreditfaktura på 213 000 kr fra Stjørdal kommune i forbindelse med avregning av NAV-tjenester og sosialhjelp på slutten av året, ble ført på feil ansvar. Fakturaen ble kreditert ansvar 3115, i stedet for 3116. Kostanden for NAV-tjenesten etter nøkkelfordeling, er 396 000 kr, og medfører i realiteten derfor et merforbruk på 71 000 kr på ansvar 3115. Se ellers egen årsmelding fra NAV Værnes.

3116 Økonomisk sosialhjelp: Kreditfaktura på 213 000 kr fra Stjørdal kommune i forbindelse med avregning av NAV-tjenester og sosialhjelp på slutten av året, ble ført på feil ansvar. Fakturaen ble kreditert ansvar 3115, men skulle ha vært ført på 3116. Dette betyr at ansvar 3116 i realiteten har en lavere totalsum enn det som er regnskapsført. Se ellers egen årsmelding fra NAV Værnes.

3122 Legetjenesten: Mindreforbruket skyldes i hovedsak større inntekter enn budsjettet (statlige tilskudd, HELFO-refusjoner og egenandeler), vakanse i legestilling, mindreforbruk knyttet til kjøp av tjenester Selbu og Værnesregiontjenester, samt små mindreforbruk på flere andre driftsposter. Se ellers egne årsmeldinger fra Værnesregionen legevakt og Værnesregionen samfunnsmedisinske enhet.

3131 Omsorgstjenesten: Omsorgstjenestens mindreforbruk skyldes høyere inntekter enn antatt; høyere brukerbetaling, mer tilskudd for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester, salg av korttidsplasser (257 døgn) til Stjørdal kommune og salg av boligjeneste til Trondheim kommune (2 mnd.). Lønnsposter (inkl. pensjonsutgifter/arbeidsgiveravgift) og kjøp av vikartjenester, samt sykepenge- og fødselspenge-refusjoner må ses i sammenheng. Disse utgjør et positivt resultat samlet sett.

3133 Rehabiliteringstjenesten: Mindreforbruket skyldes høyere inntekter, i form av egenandeler og HELFO-refusjoner, enn budsjettet.

KORT OM ÅRET SOM HAR GÅTT

Nøkkeltall:

	2016	2017	2018			
SKOLE- OG HELSESTA-SJONSTJENESTE						
Antall fødte barn	5	10	6			
2 og 4-årskontroller	12	19	11			
Skolestartundersøkelser	10	5	7			
Helseundersøkelse (3 og 8 kl. skole)		15	12			
LEGETJENESTEN						
Antall pasienter på fastlege-liste pr. 31.12.	772	762	742			
Konsultasjoner hos lege (på kontoret)	2853	2547	2424			
Lab/skiftestuearbeid (forkontor)	692	684	560			
Sykebesøk og akutt utrykning	18	13	21			
Rådgiving/prøvesvar via telefon eller brev	615	572	635			
E-meldinger	2879	2641	2723			
E-resepter utenom konsultasjon	654	657	661			
PSYKISK HELSETJENESTE						
Samtaler på kontoret	155	169	174			
Hjemmebesøk	306	221	173			
«Isammens»/(aktiv tirsdag)	17	18	3(13)			
FRISKLIVSENTRAL						
Antall frisklivsresepter	16	13	9			
OMSORGSTJENESTEN						
Gjennomsnittlig belegg, total på sykehjemmet	73 %	83 %	83,3 %			
Belegg demensavdelingen	87 %	85 %	91,8 %			
Antall liggedøgn, totalt på sykehjemmet	5371	6038	6079			
Antall utplasserte trygghets-alarmer (trygghetsspakker - velferdsteknologi)	33	32	26			
ERGOTERAPI						
Hjemmebesøk/konsultasjoner	198	98	143			
Tverrfaglige møter	89	72	100			
FYSIOTERAPI	Komm.	Priv.	Komm.	Priv.	Komm.	Priv.
Totalt antall behandlinger	1046	1980	1036	2116	1192	2961
Timer utover driftsavtale 40%		600		705		658
Tverrfaglige møter	90		90		121	

Generelt:

Som nevnt under avsnittet om «måloppnåelse,» fikk utredningen av fremtidens behov for omsorgstjenester stort fokus i første del av 2018. Selv om det var RO som sammenstilte og produserte rapporten, måtte prosjektet følges opp tett fra den lokale prosjektgruppa. Både ansatte og ledere i sektoren, samt politikere og andre utenfor sektoren ble intervjuet, og bidro derfor mye til innholdet. Kort oppsummert viste rapporten at omsorgstjenesten leverer gode tjenester, men at det mangler et trinn (omsorgsboliger med heldøgns bemanning) i omsorgstrappen. Dette kan resultere i at pasienter kommer tidligere inn på institusjon (og blir plassert på et høyere omsorgsnivå) enn det funksjonsbehovet tilsier. Rapporten anbefaler derfor at kommunen erstatter en del sykehjemsplasser med omsorgsboliger med heldøgns bemanning.

Det har vært utfordrende å rekruttere kvalifiserte arbeidskraft i både faste stillinger og vikariater – særlig i omsorgstjenesten. Vakanse i stilling medfører større belastning på ansatte, i tillegg til et stort behov for bakvakt. I perioder har det dessuten vært behov for ekstra bemanning, for å klare og imøtekomme enkeltbrukeres behov (en-til-en-bemanning). For å avhjelpe situasjonen, har det vært forholdsvis høyt forbruk av bemanningstjenester i 2018. Vi har også hatt fokus på rekrutteringstiltak, både med tanke på turnusplanlegging, arbeidsmiljøtiltak, og kompetanseheving/ny kompetanse.

Høste 2018 startet NTNU opp desentralisert sykepleieutdanning ved Selbu videregående skole. I forbindelse med dette søkte Tydal og Selbu kommuner Fylkesmannen i Trøndelag om skjønnsmidler for å styrke sitt rekrutteringspotensial. Begge kommuner fikk avslag. På tross av dette, lyste Tydal kommune ut to rekrutteringsstipender på 300 000 kr hver - med blant annet krav om 2 års bindingstid etter bestått studie. Det var ingen søkere til ordningen, selv om det ble sendt egne informasjonsbrev til alle studentene på studiet. Vi vil likevel si oss fornøyd med at vi nå (endelig) har fått sykepleiestudenter fra NTNU. Mottak av studenter kan være en rekrutteringsarena, i tillegg til at det oppleves som positivt i fagmiljøet.

Med bakgrunn i blant annet nye krav i Arbeidsmiljøloven, knyttet til forebygging av vold og trusler på arbeidsplassen (2017), gjennomførte Arbeidstilsynet tilsyn i omsorgstjenesten 27.februar. Her ble det avdekket to avvik. Det ene avviket handlet om mangel på utarbeidelse av ROS-analyse, noe vi var i gang med – men ikke fått ferdigstilt. Det andre avviket gikk på manglende opplæring og øvelse i håndtering av vold og trusler for ansatte. Avvikene er nå lukket.

2.november gjennomførte Fylkesmannen i Trøndelag tilsyn med kommunal beredskapsplikt, samordnet med tilsyn helsemessig- og sosial beredskap. Det ble ikke avdekket avvik ved tilsynet.

Prosjektet med Helseplattformen skal anskaffe og innføre ny, felles pasientjournal ved sykehus og kommuner i hele Midt-Norge. Representanter fra helse- og omsorgssektoren i Tydal har vært involvert og deltatt i dette arbeidet, både gjennom arbeidsgrupper og informasjonssamlinger.

Tydal Frivilligsentral har blitt drevet i Tydal Sanitetsforenings regi siden 1991. Fra 1. januar 2018 tok Tydal kommune over driften, og det ble ansatt ny daglig leder rett etter sommeren. I påvente av årsmøte 2019 og da valg av nytt styre, oppnevnte kommunestyret i februar et interimsstyre for sentralen. Frivilligsentralen utarbeider egen årsmelding for tilbud og aktiviteter.

Psykososialt kriseteam har bidratt i forbindelse med en hendelse i 2018. Teamet har deltatt på Fylkesmannens opplæring i Veilederen for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer (utarbeidet av Helsedirektoratet).

Sektorens ulike enheter var bredt representert under Tydalskvelden i Tydalsvukku. Her hadde vi informasjon om våre ulike tilbud, sengereinskjennelse, samt en helse-quiz.

Helsestasjon- og skolehelsetjeneste:

Godkjent som ammekyndig helsestasjon. Tilbud om førstehjelpskurs til foreldre med barn under skolepliktig alder. Gruppetilbud om psykisk helse med helsesøster og psykolog for skoleklassene. Jfr. forskrift, fikk alle unge kvinner født i perioden 1991-1996 tilbud om gratis HPV-vaksine (HPV-vaksinen forebygger smitte av humant papillomavirus, som kan føre til kreft i livmorhalsen). Sammen med Selbu kommune, søkte Tydal om tilskudd fra Helsedirektoratet til styrking av helsestasjonstjenesten. Kommunene fikk innvilget 340 000 kr i samlet tilskudd, som blant annet har vært brukt til økning i jordmorressurs, samt kjøp av helsesøsterressurs til prosjektarbeid.

Legetjeneste:

Nytt tilbud til pasienter: mulighet til å kontakte legekontoet gjennom e-kontakt og sms. Legekontoet implementerte IHR, et elektronisk rekvisiterings- og svarsystem for laboratorieprøver som analyseres ved St. Olavs Hospital. Grunnet permisjon på forkontor, samt oppsigelse av turnuslegestilling, har tjenesten hatt flere vikarer i omløp (blant annet har omdisponering av sykepleierressurser fra omsorgstjenesten til forkontor vært helt nødvendig). Nyopprettet legestilling ble utlyst, ingen tilsatt. Stillingen ble lyst ut på nytt, med søknadsfrist januar 2019.

Psykisk helsetjeneste:

Mer tverrfaglig samarbeid og bidrag inn i omsorgstjenesten, er viktige stikkord for 2018. Stort fokus på en enkeltbruker, som har krevd god samhandling på flere nivåer. Økning i antall nye henvisninger. Veiledningstilbud fra Stjørdal DPS. For å få legge til rette for at flere personer kunne delta på lavterskeltilbudet «Isammens,» ble tiltaket flyttet til sykehjemmet, og fikk navnet «aktiv tirsdag.» Dette var positivt for mange, men enkelte savnet «Isammens.» Frivilligsentralen tok derfor over organiseringen av «Isammens,» og nå er begge tilbudene oppe og går.

Frisklivsentral:

Bidratt inn i utredning av skolemåltid, sammen med oppvekstsektoren. Deltatt på foreldremøte 1.trinn – informasjon om kosthold og gode matvaner. Bidratt inn i Tinstafetten (for skoleelever, arrangeres i samarbeid mellom Tine og Norgesfriidrettsforbund) med mat og quiz.

Omsorgstjenesten:

For å styrke helhetlig tankegang rundt pasientene, ble legevisitten på sykehjemmet ble erstattet med «tverrfaglig møte» (lege, sykepleier, helsefagarbeider, psykisk helsetjeneste, ergoterapeut/fysioterapeut). Mer fokus på små og store aktiviteter i hverdagen til pasientene. Salg av korttidsplasser til Stjørdal kommune. Salg av boligjenester til Trondheim kommune. Forholdvis stort forbruk av bemanningstjenester, pga. ressurskrevende enkeltbrukere og periodevis mangel på nok og riktig kompetanse. Pga. ekstraordinære forhold knyttet til brukerbehov, har ett av 20 pasientrom vært stengt og ikke tilgjengelig for pasientopphold det siste halvåret.

Rehabiliteringstjenesten:

Ansettelse av ny fysioterapeut i mai. I tillegg til enkeltkonsultasjoner (på kontor/hjemmebesøk) og flere gruppetilbud, deltar ergoterapeut og kommunal fysioterapeut i mange tverrfaglige team (hverdagsrehabilitering, demens, forbyggende hjemmebesøk, samordningsteam for barn).

FREMTIDIGE UTFORDRINGER

- Sikre faglig forsvarlige tjenester med riktig kvalitet, innenfor reduserte økonomiske rammer.
- Innfri alle lovpålagte krav og pålegg i forbindelse med den betydelige oppgaveoverføringen som foregår fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten. Dette gjelder alle fagområder.
- Lykkes med en god og involverende organisasjonsutvikling knyttet til planleggingen av nytt helse- og administrasjonsbygg + omsorgsboliger med heldøgns bemanning.
- Planlegge og gjennomføre eldrereformen «Leve hele livet» i Tydal.
- Videre arbeid med og evt. implementering av Helseplattformen.
- Rekruttere og beholde kvalifisert og dyktig arbeidskraft.
- Redusere sårbarhet i tjenester med en eller få ansatte, samt i 24/7-tjenester.
- Sikre tilstrekkelig administrativ kapasitet til å følge opp alle vedtak, oppgaver og prosjekter innen fastsatte frister og rammer.
- Sikre god internkontroll og oversikt over våre interkommunale tjenester.

ANSVARsområde 4, NÆRING OG LANDBRUK

DRIFT

Næringsavdelingen skal tilrettelegge for næringsutvikling og vekst i Tydal. Avdelingen forvalter nærings- og om-dømmefondet og er sekretariat for Regionalt næringsfond Neadalen. Skjenkesaker, kultur- og ungdomsarbeid er også underlagt avdelingen.

Landbruksavdelingen har ansvar for forvaltningsoppgaver, økonomiske støtteordninger og utviklingstiltak for land-bruket.

MÅLOPPNÅELSE

Nærings- og samfunnsutviklingsprosjektet «Opptur i Tydal» ble avsluttet i 2017, men utviklingsarbeidet er blitt vi-dereført i 2018.

- Tydalsvukku
- Markedsføring tv program
- Sylan.no
- Skilting
- Sykkelløyper
- Datalagring
- Skiløyper
- Skuterløyper

Fondsforvaltning i tråd med strategisk næringsplan og gjeldende retningslinjer. Det skjer mye utvikling i landbruks-næringa i Tydal. Flere har gjort og gjør store investeringer for å imøtekomme krav og for å sikre arbeidsplasser for fremtiden.

Tydal kommune er vertskommune for Regionalt næringsfond Neadalen som ble dannet i 2018. Fondet fikk kr. 400.000,- i regionale utviklingsmidler fra Trøndelag fylkeskommune i 2018. I tillegg til bidrag på kr. 100.000,- fra hver av kommunene hadde styret for fondet 600.000,- til utdeling. Midlene ble utlyst med prioriterte områder reiseliv og arrangement. Det kom inn 25 gode søknader. 9 av søkerne fikk innvilget tilskudd til sine prosjekter.

Forvaltningsoppgavene innen landbrukslovverket er blitt utført fortløpende og innenfor tidsfristene.

Det er avholdt møte med lag og foreninger for å se på muligheten til å etablere museets venner. Liten eller ingen interesse for dette.

I Årsbudsjett 2018 for Tydal kommune gjorde kommunestyret følgende vedtak:

Prosjekt organisering av næring og samfunnsutvikling: Administrasjonen bes å utarbeide et forslag til prosjektplan og fremlegge sak inkludert finansiering for politisk behandling. Med bakgrunn i vedtaket ble det nedsatt en arbeids-gruppe bestående av to fra Tydal kommune og to fra næringsforeningen for videre arbeid. Kommunestyret fattet 5.4.2018 følgende vedtak:

1. *Tydal kommune skal drive nærings- og samfunnsutviklingsarbeidet i nært samarbeid med andre aktører, f.eks. Tydal næringsforening.*
2. *Tydal kommune har overordnede planer som skal styre utviklingsarbeidet:*
 - *Kommuneplanens samfunnsdel*
 - *kommuneplanens arealdel*
 - *Strategisk næringsplan 2014 - 2024*
 - *Kulturplan 2012 - 2026, « Kultur til tusen»*

3. *Prosjektet smales inn til å omfatte organisering av næringsutvikling og det skal fremlegges en prosjektplan. Arbeidet videreføres ved at gruppa ser hvordan andre kommuner har lyktes i sitt arbeide.*
4. *Ordfører tiltrer gruppa.*

Prosjektplan utarbeidet av gruppa ble lagt fram som orienteringssak for kommunestyret 13.12.2018.

Junior- og ungdomsklubben har blitt drevet av lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget, med SLT koordinator som ansvarlig i 2018. Det har vært godt oppmøte på juniorklubb. Ungdomsklubben er lite besøkt, og selv om det er lagt vekt på å variere innholdet i klubbkveldene og tilby forskjellige aktiviteter er det lite interesse for klubben. Ungdommene uttrykker at de ikke har behov for tilbudet.

ÅRSVERK

	Årsverk 2017	Ansatte 2017	Årsverk 2018	Ansatte 2018
4101 Næringskontor *)	0,8	1	1	1
4110 Landbrukskontor	1,5	2	1,5	2
4112 Veterinær	0,5	1	0,5	1
4121 Ungdomsklubb **)	0,25	5	0,15	3

*) Turistkontoret bemannes av servicekontoret.

**) Barne- og ungdomsklubben bemannes av lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget samt en ekstern ressurs på timebasis. SLT koordinator har ansvar for klubben og ungdomsrådet.

Foto: Jens Kvernmo

RESSURSBRUK

	Regnskap 2018	Just. Budsj. 2018	Avvik (2018)	Regnskap 2017
4101 Næringskontor	258	405	-147	453
4102 Tydal næringsfond	1 500	1 442	58	415
4103 Turistkontor	63	96	-33	17
4105 Sommerjobb for skoleungdom	342	297	45	184
4110 Landbrukskontor	958	955	3	953
4112 Veterinær	236	0	236	235
4113 Komm. engasjement jord- og skogbruk	37	123	-86	47
4114 Jord- og skogeiendommer	12	-4	16	40
4116 Veisyn	2	30	-28	3
4120 Ungdom	96	61	35	76
4121 Ungdomsklubb	44	109	-65	76
4140 Museer/kulturvern	238	174	64	110
4150 Karolinerospillet	-38	0	-38	146
4161 Tilskudd til lag og foreninger	273	273	0	284
T O T A L T	4.021	3.961	60	3.041

Kommentar ressursbruk

4101 Næringskontor Avvik skyldes lavere kostnader enn budsjettet.

4112 Veterinær Ansatt og lønnet av Tydal kommune. Kommunen skal sørge for tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell.

4113 Kom. Engasjement jord- og skogbruk Ikke alle planlagte tiltak er prioritert gjennomført.

4121 Ungdomsklubb Liten interesse for ungdomsklubb – færre klubbkvelder.

4140 Museer/kulturvern Karolinerutstilling flyttet til 705-senteret. Større utgifter enn forutsett ved budsjettering.

4150 Karolinerospillet For prosjektrengskap Karolinerospillet 2018 vises det til formannskaps sak 25/18.

KORT OM ÅRET SOM HAR GÅTT

Næring:

Det er gjennomført flere tilretteleggingstiltak for økt trivsel, bolyst og næringsutvikling i 2018:

- Opparbeidelse og skilting av flere (5) sykkeløyper.
- Opparbeidet sti Naturpark Tydal – Sølisjøen.
- Tilskudd til løypekjøring og opparbeidelse/vedlikehold av skiløyper.
- Påskekonkurranse med stor deltagelse – markedsføring.

- Markedsføringstiltak (f.eks. fire tv-programmer på Trønder TV som presenterer Tydal og lokalmat på en flott måte).
- Fokus på hjemmesiden www.sylan.no med markedsføringsmateriell som skilt og luer.
- Tydalsvukku med mange og varierte tilbud i høstferien.
- Skilting FV 705

Snøskuterløypene ble flittig brukt i 2018. Dette sammen med flere store idretts- og kulturarrangement skaper optimisme i reiselivsnæringen og resten av næringslivet.

Det viser seg i undersøkelser som har blitt gjort at tilrettelagte skiløyper, alpinbakke, og infrastrukturtiltak som blir gjort er av stor betydning når folk skal kjøpe/bygge hytte.

Det har i 2018 vært mye arbeid for etablering av datalagringssenter i Tydal. Regulering av tomt ved Kirkvollen er ferdig, og Tydal kommune har avtale om å kjøpe hele tomten med totalt tre grunneiere. Hjemmesiden www.neadatacenter.no ligger bl.a. på Invest in Norway. Det viser seg at Tydal er en av kommunene som har kommet lengst i landet i jobben med tilrettelegging og regulering av tomt for dette formålet, og dette sammen med andre meget gunstige forutsetninger har ført til stor interesse for etablering av datalagringssenter i Tydal. Det var veldig nære at en aktør tok beslutningen om å velge Tydal som lokasjon for sin virksomhet, men på slutten av 2018 ble det stor usikkerhet rundt endring av elavgiften på datalagringssentre i Norge.

Tydal kommune og Tydal næringsforening har regelmessige møter, og arrangerer i fellesskap næringslivsfrukost for alle interesserte en gang i kvartalet.

Nærings- og omdømmefondet og Regionalt næringsfond Neadalen:

2018 (tall i hele tusen):	Årets bevilgning	Tilgjengelig inkl. ubrukt fra tidligere år	Innvilgede søknader
Næringsfondet	3144*	3445	2745
Omdømmefondet	300	510	502
Regionalt næringsfond Neadalen	600	600	570

*Årets bevilling 1644' + tilleggsbevilling 1500'

Turistkontor: Ansvarlig for oppdatering og utvikling av sylan.no, kommunens facebookside og instagramkonto. Ajourhold av brosjyrer, kunngjøring av arrangement og betjening av turister. Deltar i utviklingsprosjekter som skilting og Tydalsvukku.

Landbruk: Forvaltningsoppgavene innen landbrukslovverket er blitt utført fortløpende og innenfor tidsfristene. Tydal kommune har også vært delaktig i Skogforum Nidaros. Det var 34 som søkte om produksjonstillegg, derav 14 melkeprodusenter. Det er 4 foretak som driver med sau i Tydal. Tydal sin samlede melkekvote er på 2.550.264 opp fra 2.331.855 liter i 2017. Det ble ferdigstilt 2 større restaureringer/utbygginger av fjøs tilpasset melk og kjøttproduksjon.

Kultur: 2018 har vært preget av 300-års markeringen av Armfeldts felttog i Tydal. En egen komite laget et program med aktiviteter gjennom hele året. Markeringsåret startet med Karoliner-spelet. Rockeopera på Stuguvollmoen og stor markering på Kristiansten festning i Trondheim er to av de øvrige arrangementene som ble gjennomført. Karolinerutstillingen ble flyttet fra museet til 705-senteret. Utstillingen har vært godt besøkt. Museet var stengt i hele 2018. Brekka Barnas Bygdetun er et populært tilbud på sommeren. Også i 2018 har det vært mange idretts- og kulturarrangement som trekker masse folk til bygda.

Tydal kommune tok initiativ til å arrangere Tydalsvukku i høstferien 2018. Bedrifter og lag og organisasjoner var invitert til å komme med forslag til arrangement og aktiviteter. Kommunen hadde ansvar for koordinering, markedsføring og tilrettelegging for Tydalsvukku. Arrangementene ble veldig godt mottatt, og det var bare gode tilbakemeldinger fra både arrangører og besøkende.

Ungdom:

Ungdomsrådet har hatt møter med SLT-koordinator som kommunens representant. Varierte aktiviteter på junior- og ungdomsklubben med tilbud ca. en gang i måneden. Det viser seg at det er liten interesse for ungdomsklubben på nåværende tidspunkt, selv om det er tilbud om mange aktiviteter. UKM ble arrangert i Selbu i 2018, med god deltagelse og kultur av høy kvalitet. Det registreres at flere ungdommer har kjøpt hus i Tydal i 2018. Mange begrunner dette med flott natur, turmuligheter til fots, ski og snøskuter. Dette viser at tilrettelegging for friluftsliv er viktig.

Skjenkebevillinger:

Det var i 2018 2 kommunale bevillinger for salg av alkohol og 6 kommunale bevillinger for skjenking av alkohol.

Det er 2 ambulerende bevillinger der disse kan innvilges etter spesifikk søknad til kommunen i hvert enkelt tilfelle. Det bli i 2018 gitt 12 ambulerende skjenkebevilgninger.

Det har blitt gjennomført 29 salgs- og skjenkekontroller og tilsyn ihht. tobakksskadeloven i 2018, med ryddige forhold jfr. alkoholoven på kontrollerte salgs og skjenkesteder. Securitas gjennomfører kontrollene.

FREMTIDIGE UTFORDRINGER

Tydal har fått 45 nye bedrifter de siste 10 årene, og pr. 31.12.2018 var det registrert 209 bedrifter i Tydal. Dette er et meget høyt tall i forhold til antall innbyggere, men fortsatt er utfordringen for Tydal å få flere til å bosette seg i kommunen, og da behøves flere arbeidsplasser. Tydal kommune vil fortsette å bistå i etablering og utvikling av næringslivet i bygda, men kommunen kan ikke være aktøren som starter nye bedrifter. Kommunen kan bidra økonomisk, med rådgivning og være et bindeledd mellom næringsliv og øvrig fagkompetanse. Det vil være viktig å videreføre arbeidet med tilrettelegging og god infrastruktur i kommunen.

ANSVARsområde 5, TEKNIKK OG MILJØ

DRIFT

Sektoren består av følgende tjenester;

- Administrasjon og eiendomsforvaltning.
- Avdeling for plan, miljø, byggesak og oppmåling.
- Teknisk driftsavdeling med ansvar for vaktmestertjeneste og bygningsvedlikehold på kommunale bygg og eiendommer.
- Renhold, kjøkken og vaskeri.
- Drift og vedlikehold av kommunale vann- og avløpsanlegg, veger og veglys.

Slam- og avfallshåndtering ivaretas via medlemskap i Innherred Renovasjon IKS. Brann- og redningstjenesten/feirvesen er organisert under felles interkommunal ledelse Røros-Tydal-Holtålen-Os.

MÅLOPPNÅELSE

Sektor teknikk og miljø har i tidsperioden 2018-2021 vedtatt målsetninger om fokus på kjerneaktivitet. Fokuset skal ligge på å forvalte areal, eiendom og miljø på en bærekraftig måte slik at de skaper ringvirkninger og næringsutvikling i kommunen. Avdelingen skal opprettholde tilfredsstillende beredskapsnivå for å kunne respondere på hendelser som kan oppstå i kommunen.

Gjengitt over er de generelle målene satt for inneværende periode. Sektoren som helhet har gjennom året lyktes greit med disse. Det vil under komme et lite sammendrag fra de forskjellige avdelingene som omtaler noe av det som er gjennomført gjennom året.

Administrasjon

Det er lagt ned et betydelig arbeid med å selge kommunale eiendommer og boliger. Det ble ikke solgt så mange som ønskelig i 2018, men det er flere salg som skal gjennomføres i første halvdel av 2019. Trafikksikkerhetsplanen ble vedtatt i 2018 og vil være et viktig styringsverktøy fremover.

Plan/miljø, byggesak og oppmåling

Byggesak har som mål å gjennomføre god saksbehandling og veiledning innenfor de tidsfristene som lovverket tillater. Dette er noe avdelingen lykkes delvis med. Tidsfristene er til tider umulige å overholde siden avdelingens byggesaksressurs er svært sårbar. Når det er sagt så kom byggesak best ut av alle tjenester i Tydal kommune i kundetilfredsundersøkelsen som ble gjennomført av Forbrukerrådet i 2018. Dette er meget positivt.

Det er vedtatt noen private reguleringsplaner i 2018, og flere er under utarbeidelse. I tillegg har kommunen selv utarbeidet to reguleringsplaner (Søliåsen boligområde og datalagringscenter på Kirkvollen). Planressursen til avdelingen har vært prioritert til oppfølgingen av reguleringsplaner og reguleringsendringer, delingssaker og dispensasjoner i 2018. Dette medfører at avdelingen ligger bak målsetningen om revisjon og utarbeidelse av kommunens eget planverk etter planstrategien. Miljø bruker mye ressurser på motorferdsel i utmark. Ellers går det i saker som hjorteviltforvaltning og forvaltning av verneområder som er et ansvar delegert fra Fylkesmannen i Trøndelag.

Renhold

Rennholdet foregår etter standardiseringssystemet INSTA 800. Avdelingen har ansvaret for alt renhold i kommunale tjenestebygg. Det har de siste årene blitt arbeidet målbevisst med å redusere ufrivillig deltid. Dette har gitt

resultater, men det er fremdeles litt å gå på. Alle renholderne har deltatt på oppfriskningskurs i smitterenhold. Servicenivået på renhold er høyt, dette skaper trivsel hos våre brukere. Ved fravær er det vanskelig å skaffe vikarer, dette gjør at enkelte områder blir bortprioritert til fordel for «viktigere» bygninger i perioder med fravær. Dette er selvfølgelig ikke ønskelig, men til tider nødvendig.

Kjøkken og vaskeri

Nærhet til avdelingene gir muligheter for dialog og samhandling til det beste for beboerne. Ernæringsarbeid er et stort og viktig felt som det arbeides kontinuerlig med. Samarbeid på tvers av avdelingene er meget positivt. Kjøkken og vaskeri er på tilbudssiden når det gjelder ekstraoppgaver og leverer tjenester av høy kvalitet til flere sektorer i kommunen.

Vaktmester

Avdelingen har ansvaret for alle kommunale bygg. Dette innebærer alt fra sykehjem til skole og administrasjonsbygg. Avdelingen bidrar på så måte inn i alle sektorer i kommunen. Avdelingen går langt i å yte service, noe som til tider kan gå på bekostning av andre interne oppgaver som skulle vært gjort. Det ble ansatt 1 driftsoperatør, men den totale stillingsrammen i avdelingen ble redusert. Reduksjonen medfører at avdelingen må se på hvilke oppgaver som skal prioriteres fremover.

Tjenestebygg, næringsbygg, boliger, bygg og anlegg

Det meste av kommunens bygninger er av eldre dato og energikrevende med tanke på oppvarming. Eldre bygg krever også en del vedlikehold noe som er kostnadskreven i seg selv. Vedlikeholdet prioriteres etter de midler som er til rådighet. Kommunen eier også mange bygninger, og det er til sammen en stor bygningsmasse. Det er gjennomført en del salg av eiendommer, men kommunen har fremdeles mange igjen å ta vare på.

Kommunalteknikk

Vegbelysningen i Tydal er stedvis dårlig. Det er gjennomført noe vedlikehold, men det har ikke vært rom for påkostninger. Det samme gjelder for kommunale vegger.

Kvaliteten på drikkevannet er fortsatt meget godt. Tørken i sommer har vist at det kan bli problemer med å levere vann i deler av kommunen. Selv om det ikke ble noe problem i sommer er dette noe som skal søkes utbedret i 2019 slik at vi senere står bedre rustet i perioder med spesielt tørt vær. Kommunen fikk et stort antall nye abonnenter på vann- og avløp i fjor. Dette er et resultat av utbyggingene som er blitt gjennomført de siste år. De nye abonnentene var i all hovedsak fritidsboliger og i tråd med anbefalingene i revisjonsrapporten for VAR-området. Driften av avløpsnett og renseanlegg har vært stabil og nødvendig dokumentasjon av renseanlegg kom på plass ved årsskiftet.

Innherred Renovasjon (IR) avviklet enkelte av de mindre returpunktene for fritidsboligene i 2018. De jobber nå med å oppgradere de eksisterende returpunktene.

Brann- og redningstjeneste, feiervesen.

Beredskapsnivået i brann- og redningstjenesten er godt, noe som gjenspeiler seg i oppmøtestatistikken ved hendelser. Oppdragene i 2018 ble løst uten skader på personell eller materiell. Branntilsyn i de særskilte brannobjektene ble gjennomført etter planen. Målet om å «verne om liv, helse og miljø» anses som nådd. Kommunens plikt til å sørge for feiing av røykkanaler er delvis oppfylt. Målet om å starte feiing og tilsyn på fritidsboliger ble ikke gjennomført pga. sykdom og kapasitetsproblemer på Røros, dette arbeidet kommer i gang i 2019.

ÅRSVERK

	Årsverk 2017	Ansatte 2017	Årsverk 2018	Ansatte 2018
5101Adm.og saksbehand-ling	2	2	2	2
5102 Byggesak, plan, oppmål.	3,2	4	3,2	4
5120 Miljøadm.	0,4	1	0,4	1
5130 Renhold	6,66	9	6,66	8
5131 vaktmester *	5,45	8	5,75	9
5135 Kjøkken og vaskeri **	3,3	5	3,3	5
5140 maskiner og utstyr	1	1	0, flyttet til 5131	0, flyttet til 5131
5151 Vegdrift	1,3	3	1,3	3
5160 Vannverk	1,55	4	1,55	4
5170 Avløp og rensing	1,55	5	1,55	5
5190 Brannvesen ***	0,7	20	2,46	20

* Vaktmesteravdelingen har flere ansatte med reduserte stillinger samt stillingsandeler på andre ansvarsområder. 1 nyansettelse i 2018.

** Kjøkkenet har i tillegg lærling som startet høst 2018.

*** Midlertidig avtale etter lønnsforhandlinger september 2018. Brannmester har 40% fast stilling, resten er stillingsandeler deltidsmannskapene.

RESSURSBRUK

	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Just. Budsj. 2018	Avvik (2018)
5101 Administrasjon og saksbehandling	1679	1600	1719	-120
5102 Byggesak, plan og oppmåling	997	1278	1568	-290
5103 Festeavgifter	-26	-27	-10	-17
5104 Kommunal vaktordning	638	736	667	70
5110 Telefoni	162	80	225	-144
5120 Miljøadministrasjon	382	356	327	29
5130 Renhold	2830	3 186	3 298	-112
5131 Vaktmester	2678	2 211	2 418	-207
5132 Kommunale bygg, anlegg og eiendommer	4397	3 300	3 681	-381
5133 Kommunale utleieboliger	-347	-359	-333	-26

5134 Næringsbygg	-375	-179	40	-219
5135 Kjøkken og vaskeri	2117	2 291	2 254	37
5140 Maskiner og utstyr	828	285	437	-152
5150 Veglys	426	303	307	-4
5151 Vegdrift	1730	1 436	1 647	-211
5160 Vannverk	-2521	-2 644	-3 135	492
5170 Avløp og rensing	-1196	-1 388	-1 769	381
5180 Renovasjon	247	52	115	-63
5190 Brannvesen	2086	2 179	2 108	71
5191 Feiervesen	-86	-38	-86	48
Totalt	16 646	14 659	15 477	-817

Kommentar ressursbruk

- 5101: Mindreforbruk skyldes i stor grad større refusjon for sykepenger og mindre bruk av konsulenttjenester enn budsjettert.
- 5102: Mindreforbruket skyldes i hovedsak at det er innleid mindre konsulenttjenester enn budsjettert.
- 5110: Mindreforbruket skyldes ny føring av telefonutgifter. Disse føres nå på hvert ansvar.
- 5130: Mindreforbruk som skyldes redusert innleie ved sykdom og permisjoner pga. vikarmangel og høyere inntekter enn budsjettert.
- 5131: Mindreforbruk pga. at lønnsmidler brukt i investeringsprosjekter er tilført ansvaret. Det er også noen feilføringer som skulle vært på andre ansvar.
- 5132: Mindreforbruk som i hovedsak skyldes lavere utgifter til strøm og forsikringer. Overforbruk på konto kommunale avgifter.
- 5134: Mindreforbruk. Høyere leieinntekter enn budsjettert da vi forutsatte at flere næringsbygg skulle selges.
- 5140: Mindreforbruk som skyldes feilføring på ansvar 5131.
- 5151: Lønnsmidler intern ressursbruk i prosjekter tilført, mindreforbruk vedlikehold.
- 5160: Lønnsmidler intern ressursbruk i prosjekter tilført. Rep. vannlekkasjer, nødvendig forsterkning Hilmo, høyere strømkostnad enn antatt, drift av varebiler og analyse vann underbudsjettert. Vedtatt full selvkost og føres mot selvkostfond.
- 5170: Lønnsmidler intern ressursbruk i prosjekter tilført. Analysekostnader og slambehandling underbudsjettert, påløpte kostnader IK-slam. Vedtatt full selvkost og føres mot selvkostfond.

Selvkostområder for vann, avløp og feiing

Vann- og avløpsområdet har blitt en stor virksomhet med en samlet omsetning på over 8,4 mill. kr ekskl. mva. i 2018. Siste året har det vært investert betydelige midler i vann- og avløpstjenesten som fører til økt selvkostgrunnlag. Det er vedtatt at vann- og avløpstjenestene skal leveres til selvkost, dvs. at inntektene skal dekke utgiftene fullt ut. Inntektene er ikke høye nok til å dekke utgiftene.

Inntektene har økt de senere årene som en følge av høyere gebyrer og at flere har blitt tilkoblet tjenestene, men kostnadene er likevel høyere enn inntektene. Det fører til underdekning og at kommunen må finansiere de manglende inntektene med andre bevilgninger.

2018	Vann	Avløp	Feiing	Totalt
Resultat	- kr 111.557,-	- kr 498.351,-	- kr 165.231	- kr 775.140,-
Finansiell dekningsgrad i %	97,7 %	87,8 %	48,2 %	91,7 %
Fremførbart underskudd 31.12.	- kr 146.784,-	- kr 1.079.787,-	- kr 167.197,-	- kr 1.393.768,-

Tabellen viser resultat, dekningsgrad og fremførbart underskudd for henholdsvis vann, avløp og feiing.

Vann, avløp- og feiertjenesten gikk med underskudd på til sammen kr 775.140,- i 2018. Avløp gikk med størst underskudd med nesten 0,5 mill. kr.

Finansiell dekningsgrad (gebyrinntekter i forhold til gebyrgrunnlaget) for avløp var i 2018 på 87,8 %, vann 97,7 % og feiing kun 48,2 %. Totalt fremførbart underskudd for disse tjenestene er pr 31.12.18 på nesten 1,4 mill. kr. For nærmere informasjon vises til note 21 i regnskapsdokumentet.

Manglende kostnadsdekning er bekymringsfullt. Den uheldige utviklingen vil fortsette hvis det ikke settes i verk tiltak for å bringe tjenestene opp på selvkost. Det må sees både på utgiftsnivået, gebyrnivået og om det skulle være spesielle avtaler som gir tjenestene lavere inntekter. Det vil komme nærmere vurderinger omkring dette på et senere tidspunkt.

KORT OM ÅRET SOM HAR GÅTT

5101: Det har gjennom året foregått en evalueringsprosess for å se på en omorganisering av teknisk sektor i kommunen. Dette arbeidet har foregått gjennom kartlegging i hele sektoren og endt opp i en ny organisering fra 01.01.2019.

5102: Fokus på kjernedrift og levere gode tjenester til brukerne. Oppmåling har til sammen gjennomført ca. 130 matrikkelføringer i 2018. Prosjektet med omadressering fra matrikkel til vegadresser er ferdigstilt. Det ble i 2018 gitt byggetillatelse til 24 fritidsboliger og 2 eneboliger.

5103: Festetomter i Øvlinglia som skulle selges i 2018 er fremdeles ikke solgt. Arbeidet med salget er i stor grad gjennomført, og salgene vil bli gjennomført i første halvdel av 2019.

5104: Det har vært 72 oppdrag i tillegg til mange telefoner.

5120: Spesielle saker i 2018 var oppfølging og innsamling av materiale for merkeprosjekt på elg for kartlegging av skrantesjuka. Det ble i sommer varslet om dieselutslipp på Stuggusjøen, dette krevde en del oppfølging og er enda ikke avsluttet. Det ble også felt en bjørn på skadefelling i Hilmo den 10. november etter omfattende tap av sau på beite. Dette er den første bjørnen skutt i Tydal på over 100 år.

5130: Ansatte har vært på fagdager samt fått opplæring i smitterenhold. Avdelingen har et veldig høyt servicenivå. Antall ansatte er redusert med 1. Dette gjør at flere har fått større stillingsandel enn tidligere, noe som er positivt og ønsket fra de ansatte. Alle faste ansatte på renhold har i dag fagbrev som renholdsoperatør.

5131: Avdelingen har ansvaret for alle kommunale bygg. I tillegg utføres mange kjøre –og flytteoppdrag for ulike kommunale sektorer. Det ble ansatt 1 driftsoperatør i 2018, men ansattressursen er klart redusert de siste årene totalt sett. Driftspersonell har vært en del brukt på investeringsprosjekt, dette har for første gang blitt internfakturert. Dette gir lavere driftsutgifter enn tidligere år, men kostnadene kommer i investeringsregnskapet.

5132: Vanlig drift av kommunens bygninger.

5133: Tydal kommune har totalt 41 utleieenheter. Dette er 4 hybler, 4 leiligheter på langtidskontrakt og 33 egne leiligheter. Det siste året har vi hatt mange boliger stående tomme.

5134: Det er solgt ett næringsbygg. Ledige næringslokaler fører til ekstra driftsutgifter samt reduserte husleieinntekter. Det arbeides fortløpende med å avhende næringsbygg iht. til vedtatte planer.

5135: Tradisjonskost er populært ved sykehjemmet i Tydal. I tillegg til all mat og drikke til sykehjemsbeboerne og møteservering er det solgt 2.765 middagsporsjoner til hjemmeboende. Dette tallet har vært stabilt de siste årene. Avdelingen strekker seg langt for å imøtekomme ønsker og bestillinger. Alle ansatte på kjøkkenet har fagbrev.

5150 Veglys: Det var i året som gikk ingen påkostninger utenom ordinær drift, ved pæreskift benyttes det nå ute-lukkende ikke kvikksølvholdige lyspærer.

5151 Vegdrift: Etterslep på vedlikehold. Personell brukt inn i investeringsprosjekt.

5160 Vannverk og 5170 Avløp: I prosjekt va-Sylsjøvegen er det bygd nytt høydebasseng, vannpumpestasjon, og det ble anlagt 6-7 km nye vann og avløpsledninger. Det ble tilknyttet 47 nye abonnementer vann og 59 nye abonnementer avløp. Det er i prosjektet tatt høyde for tilknytning av resterende hytter i området, potensialet er ca. 60 eksisterende hytter og 60 ubebygde tomter. I 2018 ble det bygget et nytt stort fjøs i Hilmo, noe som gjorde at det ble nødvendig med en oppgradering av vannforsyningsnettet i området. Det er meget positivt at det satses innen landbruket! Det ble for øvrig foretatt reparasjoner av vannlekkasjer som forårsaket økt vannpumping og økt strømforbruk.

5190 Brannvesen: I 2018 hadde brann og redningstjenesten 9 utrykninger fordelt på 8 oppdragstyper. Oppdragene ble løst uten skader på hverken mannskap eller utstyr.

Oppdrag 2018

Ved årsskifte var 19 personer tilknyttet tjenesten, dette er en under vedtatt bemanning. Opplæringsbehovet er nå en på grunnkurs og to på befalsutdanning Dette søkes løst i 2019.

Risiko og sårbarhetsanalyse for brannordningen skulle iht. planstrategi vært revidert, men arbeidet må avvente utredningen om felles brann- og redningstjeneste i Værnesregionen. Løsningen for brann vil påvirke utarbeidelsen av ROS- analysen.

5191 Feiervesen: Feiing og tilsyn fritidsboliger kom ikke i gang i 2018, dette grunnet kapasitetsproblemer for feieravdelingen i Røros kommune. Dette løses i 2019 og det er planlagt feiing/tilsyn på 350 fritidseiendommer pr. år fremover. Etter oppsatt plan skal alle aktuelle fritidseiendommene ha hatt minimum en feiing/tilsyn per 4. år.

FREMTIDIGE UTFORDRINGER

Teknisk avdeling kommer til å møte utfordringer med å opprettholde dagens servicetilbud. Det har vært nedskjæringer i organisasjonen samtidig som nye forvaltningsoppgaver har blitt pålagt administrasjonen. De siste årene har det blitt lagt vekt på å levere gode tjenester til brukerne. Dette har gått på bekostning av egne rutiner, planverk, tilsyn og administrasjon. Etter hvert blir etterslepet for stort, og det vil ikke lenger bli mulig å yte den veiledning og kundeservice som forventes av en kommune i dag. Det vil medføre mindre aktivitet ute i kommunen både for næringsaktører og innbyggere ellers. Det er spesielt sårbart på byggesak og plan. Etterslepet medfører også at kommunen ikke er kvalifisert til å søke på en hel del tilskudd. Dette er midler som kunne kommet godt med i driften og til prosjekter, og medført at sektoren har kommet mer «frempå» og kunne lagt til rette for mer utvikling. Ellers må vi i enkelte deler av sektoren jobbe videre med å redusere ufrivillig deltid. Det viser seg også at det er vanskelig å tiltrekke seg nødvendig fagkompetanse i ulike stillinger. Dette må det jobbes med aktivt fremover.

Det må utarbeides brukeravtaler for alle våre brukere og leietakere av kommunale bygg og boliger. Brukeravtalene vil synliggjøre arbeidsoppgavene til driftspersonell på en bedre måte, og vise til hva som leietaker må besørge selv. Renhold og vaktmester har redusert bemanningen de siste årene og det blir viktig å være klar over hvilke oppgaver de skal ta på seg fremover. Det jobbes også med å få på plass et elektronisk system for å «bestille» tjenester. Dette vil lette jobben betraktelig og det unngås en del dobbeltarbeid. Kommunens bygningsmasse består i stor grad av eldre bygninger. Dette medfører store vedlikehold- og driftskostnader. Dette er en utfordring når budsjettene krymper. Vi er avhengig av å selge unna flere kommunale boliger for å redusere kostnadene, og de boligene vi skal beholde må oppgraderes til dagens standard.

En annen utfordring er nye krav til heiser som gjør at vi får store utgifter til oppgradering de neste årene. Vi har pr i dag 5 heiser i kommunale bygg, disse er rundt 30-35 år gamle. Skjerpede forskriftsbestemmelser for sikkerhet på heiser gjør at vi har fått krav om utbedringer fra Norsk Heiskontroll som ikke er utbedret enda.

Etter en tilsynsrunde viser det seg at det kreves vedlikehold på de fleste av kommunens broer. Noe av dette løses gjennom vegdriftsavdelingen, men det kan dukke opp behov som kommunen ikke har kompetanse eller ressurser til å gjøre selv. I slike tilfeller vil det kunne påløpe ekstra kostnader til innleie av fagpersoner.

Ny kommunal vegplan må ta for seg hvilke veger som skal være kommunale fremover. Denne blir viktig for driftskostnadene på veg for kommunen fremover.

Det bør legges ned mer arbeid på planlagt utskifting av eldre ledningsnett, vann- og avløp og på den måten redusere lekkasjer. Over tid blir det dyrt å sporadisk utbedre lekkasjer og ledningsbrudd når de oppstår. Hovedplan vann- og avløp bør inneholde en handlingsdel som ivaretar dette. Planen bør utarbeides i etterkant av kommuneplanens arealdel, da KPA i stor grad legger føringer for hovedplan vann og avløp.

Hovedbrannbilen er 19 år og om ikke alt for lenge må det tenkes utskifting. Gjennomsnittsalder mannskaper er nådd 45 år og det må tenkes rekruttering.

Kjønnsfordelingen i sektoren er skjev. På renhold og kjøkken er det i all hovedsak kvinner, mens det på de andre områdene er overvekt av menn. Det er ønskelig å med begge kjønn i alle avdelinger. Her er det en jobb å gjøre fremover.

	Regnskap 2018	Just. Budsj. 2018	Avvik	Avvik i %
Kart og geodatasamarbeid	200	200	0	0%
Sentrumsutvikling Ås	1832	1500	332	22%
Forstudie/prosjekt omsorgsboliger m.m.	262	500	-238	48%
Brannvarslingssystem sykehjemmet	547	500	47	9%
Innendørs skytebane	596	600	-4	1%
Flere små scener	12	0	12	100%
Kommunale bygg driftskontroll	117	150	-33	22%
Salg av kommunal eiendom	-1963	-2000	37	2%
Løvøya pelsdyrområde opprydding	8	200	-182	91%
Kirkvollen industriområde	266	160	106	66%
Sølliåsen boligområde	2137	1500	637	42%
Vannverk	Fått på ramme	2595		%
Sylsjøvegen høydebasseng	3206		611	%
Avløp	Fått på ramme	345	-345	%
Div. Utbyggingsavtaler			Disse skal gå i null	%
Utb.avtale: Rotvollia	386	0	386	100%

Sentrumsutvikling Ås: Vindskjerming på torget er ferdigstilt, skjøtlistene skal beises til våren. Gravekostnader ble høyere enn antatt da vi etter gjentatte søknader og henvendelser til SVV ikke fikk tillatelse til å grave mellom gangveg og Fv705. Kabelgrøft måtte legges på utsiden av gangveien, noe som forsinket og fordyret gravearbeidet. Traseen kom da direkte i konflikt med tele- og fiberkabler, og strømkabel til gatelys måtte krysse gangveg for hvert punkt. Levering og montering av armaturene ble også forsinket, installatør lovte å få montert disse før 15. desember men siste leveranse fra fabrikk kom ikke før i februar. Et komplisert prosjekt med mange aktører og mye koordinering, fremdriften hang nøye sammen med Trønderenergi og Telenor sin fremdrift i arbeidet med omlegging av sine respektive kabler. Stolper rettes opp og kabeltrasé/gangveg må ferdigstilles til sommeren. Intern ressursbruk fra driftsavdeling er belastet prosjektet.

Forstudie/prosjekt omsorgsboliger m.m: Forstudie utarbeidet av RO ble lagt fram i 2018. Denne ble billigere enn antatt. Det vil i løpet av 2019 gjennomføres et forprosjekt med grundigere analyse og beregninger av kostnader og innsparingspotensialer.

Flere små scener: Oppstartskostnader, prosjekt med å bygge om biblioteket på skolen. Kommer opp til politisk behandling på nyåret 2019.

Kommunale bygg – driftskontroll: Midler til utbygging av systemer som styrer lys, varme og låsing. I 2018 ble det blant annet sikret dører til datarom og fjernarkiv på Rådhuset. Det ble også satt inn ny automatisk dør i sokkelen på Sykehjemmet. Dette vil bedre universell utforming, og lette tilgangen for brukere med nedsatt funksjonsevne.

Løvøya pelsdyrområde – opprydding: Her er det gjort noe arbeid. Bygningene er borte og vedskogen er hogd. Gjenstår en del opprydding og oppheving av reguleringsplan. Etter avtalen skulle området plantes med skog. Det forhandles om en alternativ løsning, men gjennomføringen av denne er ikke klar enda. Jobben fortsetter i 2019.

Kirkvollen industriområde: Området er regulert til datalagringsformål. Overforbruket skyldes at reguleringen kostet mer enn budsjettet. Det ble gjennomført en budsjettendring, men denne havnet på annet ansvar, og ikke synliggjort i prosjektet.

Sølliåsen boligområde:

Merforbruket skyldes i all hovedsak utgifter til revidering av reguleringsplan og uforutsett mye fjell i traseene (Veg, vann og avløp). Likevel ble det bestemt at det skulle ferdigstilles 13 tomter eks. den ene tomten som er bebygd. Det skulle også ferdigstilt 150 meter gangveg og 50 meter VA- trase i fjell langs adkomstveg til naturparken. I tillegg er det anlagt 260 meter med ny kommunal veg i feltet. Intern ressursbruk fra driftsavdeling er belastet prosjektet.

Vann og avløp:

I 2018 fikk vi ei ramme på 2.595.000 til vannverk og ei ramme på 345.000 til avløp. Pengene ble brukt på Sylsjøvegen høydebasseng. Her fikk vi en overskridelse på vannverk som skyldes at arbeidet ble mer omfattende enn planlagt. Det er viktig å tenke framover og bygge/legge rør for framtida. Gjennom å oppgradere en vannpumpestasjon kan vi nå legge ned to. Dette gir en kostnadsreduksjon fremover. Det ble valgt og ikke bruke pengene som var avsatt til avløpsformål.

Det vil komme inn 3 påkoblingsgebyr (ca. 180.000 eks. mva.) til våren siden det ikke ble tid til å koble på disse før vinteren. Det vil jobbes videre med å få koblet på flere eksisterende hytter. Nye hytter som bygges i nedslagsfeltet for kommunalt vann og avløp har krav om å koble seg til dette.

Utbyggingsavtale Rotvoldlia

Arbeidet med utbyggingen er ferdig, måledata og videodokumentasjon mottatt. Det gjenstår formell overtakelse der det må avklares noe om garanti på avløpsrør og sluttoppgjør. Utbygger har innbetalt to tredeler av anleggsbidraget for sin utbyggingsavtale, siste tredel av oppgjøret skal betales innen september 2019. Denne utbyggingen medfører på sikt besparelser i våre strømutgifter da vi etter hvert kan legge ned tre vannpumpestasjoner, og i stedet benytte oss av den nye gravitasjonsledningen ned Rotvoldlia. Intern ressursbruk fra driftsavdeling er belastet prosjektet.